

13 MART 2011 ARA DÖNEM VİZE SINAVI

Sorular

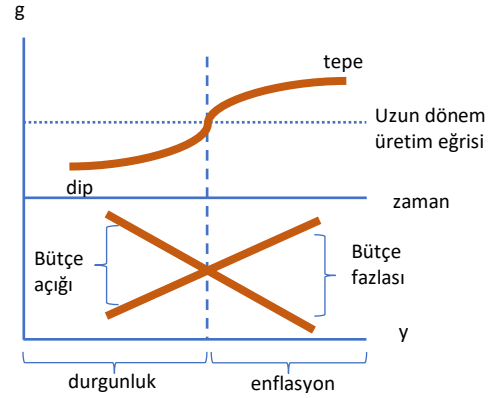
- Aşağıdaki kavramları kısaca tanımlayınız.
 - Enflasyon vergisi
 - Mali engel (mali sürüklenme)
 - Ricardocu denklik teoremi
 - Tarafsız vergi
- Devletin iç ve dış piyasalardan borçlanmasının koşullara göre etkilerini değerlendiriniz.
- Neoklasik iktisat yaklaşımında devletin ekonomiye müdahale gerekçelerini açıklayınız.
- Bütçe dengesi ile iktisadi dalgalanmalar arasındaki ilişkiyi şekil yardımıyla açıklayınız.
- Otomatik istikrarlandırııcıları tanımlayınız; kamu harcamaları ve vergileri, otomatik istikrarlandırııcılık özellikleri yönünden karşılıklı değerlendiriniz.

2011 VİZE ÇÖZÜMLER

- Enflasyon vergisi: devletin bütçe açıklarını para basımı ile finanse etmesinin enflasyona yol açması nedeniyle kişilerin ellerindeki paranın satın alma gücünün tıpkı devlete vergi vermeleri durumundaki gibi azalması.
 - Mali engel (mali sürüklenme): ($T > C$) (gelir vergisi artış oranı > devlet harcamaları) durumunun ekonomik büyüme üzerinde oluşturduğu engelleme etkisi. Toplam talep genişlemesinin, vergi artırılmasıyla kısıtlanmasıdır.
 - Ricardocu denklik teoremi: hükümetin vergi indirimini ya da kamu harcamasını arttırmak yerine, tasarruflarını artırır. Bunun nedeni, bireyler hükümetin oluşan bütçe açıklarını kapatmak için vergileri arttıracaklarını öngörür.
 - Tarafsız vergi: devlet tarafından alınan vergilerin miktarının piyasa işleyişini bozmayacak düzeyde olmasıdır. Bu nedenle bütçenin küçük olması gibi, vergiler de ne kadar az olursa o kadar tarafsız olur.
- Dış kaynaklı borçların net etkisi 2 koşula bağlıdır:
 - Fonların nerede kullanıldığı (alınan borcun yatırıma dönüştürülüp dönüştürülmemesi)
 - Hangi koşullarda borçlanıldığı (faiz oranı yüksekken mi düşükken mi borçlanıldı)Kamu tasarruflarının azalması dış borçlanmayı artırır. İç piyasadan borçlanılırsa:
 - Fon piyasasına talep artar
 - Özel kesimin kullanabileceği fon miktarı azalır.
 - Devletin talep faiz oranını artırır.
 - Özel sektörde faiz oranlarının artışı sebebiyle yatırımları azalır.Bu durumda devlet iç borçlanma yoluna giderse, faiz oranlarının etkisiyle özel sektör yatırım yapmayacaktır. Yatırım miktarlarında artış olmayacağı için dışlama etkisi olur. Yani devlet borçlanacak diye, özel sektör yatırım yapmayacaktır.
- Cevap:
 - Pareto optimum koşulu her zaman gerçekleşmiyor. Piyasa başarısızlıkları yüzünden. Bu durumda denge sağlanmadığı için devlet müdahalesi sınırlı ölçüde gereklidir.

- Aksak rekabetin olumsuz sonuçlarını ortadan kaldırmak için
- Pozitif (desteklemesi) ve negatif (vergilendirmesi) dışsallığın bulunduğu alanlardaki faaliyetleri için
- Tam rekabetin gerçekleştirilememesi (dışsal ekonomiler/işsel ekonomiler)
- Kamusal malların üretilme zorunluluğu için
- Marjinal maliyetin 0 olduğu üretim faaliyetlerinin varlığı için

4.

- ⇒ İktisadi dalgalanmalar ve bütçe dengesi arasında nedensellik ilişkisi vardır.
- ⇒ Dalgalanmalar, kamu harcamaları ve vergi yapısına göre, bütçe açığı veya fazlasına neden olabilir.
- ⇒ Daralma dönemi $C > T$: toplam talep ↓, işsizlik ↑, fiyatlar ↓
- ⇒ Genişleme dönemi $T > C$: toplam talep ↑, işsizlik ↓, fiyatlar ↑ : kullanılabilir gelirin azalması hedeflenir.
- Ekonomideki toplam talepteki değişikliğin gelir üzerindeki etkisini kendiliğinden azaltan her türlü mekanizmaya denir. Devletin hiçbir yasal işlemine gerek kalmadan durgunluk döneminde otomatik olarak mekanizmaların bütçe fazlasını/açığını gidermesidir.

Otomatik istikrarlandırııcılar kamu harcamaları ve vergilerle ilgili bir politikadır.

Burada devlet vergi oranlarını değiştirmiyor.

Sistemdeki mevcut bir mekanizma devreye girerek toplam talep üzerine etkiye bulunur.

Örn.: işsizlik sigortalı ya da artan oranlı vergi tarifesini devreye giriyor ve ekonomi dengeye gelir.

Otomatik istikrarlandırııcı vergiler, kamu harcamalarına göre daha etkindir. Çünkü kamu harcamaları kesinken, vergiler tahmine dayalıdır. Artan oranlı vergi tarifesini, gelir dağılımını düzelterken etki sağlar.

Çünkü daha çok kazanan daha çok vergi öder. Fakat bu sefer de yüksek gelir grubundan olanların tasarrufları azalacaktır. Yatırımlar azalacak. Ancak devlette bu kişilerden alacağı vergiyi yatırıma dönüştürecektir.

28 MAYIS 2013 DÖNEM SONU FİNAL SINAVI

Sorular

- Aşağıdaki kavramları kısaca tanımlayınız.
 - İkiz/üçüz açık
 - Düşük büyüme eşitsizlik sendromu
 - Mali kural
 - Yakınsama hipotezi
 - Durgunluk döneminde uygulanacak harcama politikasını, çarpan etkisi özelliklerini de belirterek açıklayınız.
 - Kamu tasarrufları ekonomik büyüme için gerekli midir? Kalkınmacı devlet teorisini de dikkate alarak açıklayınız.
 - Türkiye’de vergi yasalarında mevcut gelir dağılımıyla ilgili düzenlemeleri kısaca belirtiniz. Vergi politikası ile gelir dağılımı değiştirilebilir mi açıklayınız?
- Aşağıdaki sorulardan sadece birisini yanıtlayınız.**
- Harrod Domar büyüme modeli kapsamında, sermaye hasıla katsayısının yüksek olması için nasıl bir vergi politikası uygulanması gerektiğini yazınız.
 - Asya kaplanları olarak tanımlanan ülkelerin gelişmesinde, içsel büyüme modeli etkenlerinin önemli olup olmadığını belirtiniz.

2013 FINAL ÇÖZÜMLER

- ⇒ **İkiz açık:** İktisatçıların bir bölümü cari açığın, kamu gelir gider dengesinin açık vermesinden kaynaklandığı ve cari açığın da dönüp kamu gelir gider açığını beslediği görüşündedir.

Üçüz açık: bir ekonomide ikiz açık (“cari işlemler açığı” + “bütçe açığı”) + “tasarruf açığı” durumunun bir arada bulunması.

$$\underbrace{(S - T)}_{\text{tasarruf açığı}} + \underbrace{(T - G)}_{\text{Bütçe açığı}} = \underbrace{(X - M)}_{\text{Cari açık}}$$

Üçüz açık
İkiz açık

⇒ **Düşük büyüme eşitsizlik sendromu:** gelişmemiş ülkelerde, gelir eşitsizliği görülür. Büyümek için de, tasarruf amaçlayan vergi politikaları vardır. Bu politikalar üst gelir gruplarının yararına işler. Artan yoksulluğun kamu harcamaları üzerinde baskı oluşturur. Krizleri sürekli hale getiren bir kısır döngü oluşur.

⇒ **Mali kural:** bütçe dengesi, devlet borçları, kamu harcamaları ve vergi oranları gibi maliye politikaları göstergeleri üzerine sınır koyan kısıtlamalar ve düzenlemelerdir.

⇒ **Yakınsama hipotezi:** Solow modelinin temel çıkarımı olan yakınsama hipotezidir. Bu hipoteze göre, kapalı ekonomi koşulları altında sermayenin azalan getirisi nedeniyle ülkeler arası kişi başı reel gelir farklılıkları zaman içinde azalma eğiliminde olacaktır.

- Durgunluk döneminde uygulanacak harcama politikasını, çarpan etkisi özelliklerini de belirterek yazınız.

Durgunluktan çıkmak için kamu harcamaları artırılmalıdır. Marjinal tüketim eğilimine bağlı olarak gelire etki eder.

$$\Delta Y = \frac{1}{1-c} \cdot \Delta G \Rightarrow \text{kamu harcamaları çarpanı}$$

$$\Delta Y = \frac{1}{1-c} \cdot \Delta T r \Rightarrow \text{transfer harcamaları çarpanı}$$

Bazı kemer sıkma politikalarında transfer harcamalarının vergilendirilmesi söz konusudur. Dolayısıyla cari harcamalar, gelirden daha büyük etki yapar.

Kamu harcamaları konusunda en etkili çarpan yatırım çarpanıdır. Hem kısa dönemde transfer harcamalarına göre etkisi daha fazla olacaktır, hem de uzun dönemde ülkenin üretim kapasitesini artıracaktır.

- Kalkınmacı devlet teorisi: Devletin özerkliğinden kaynaklanan örgütsel gücünden yararlanarak kalkınmacı girişimlerde bulunan devlettir. Uluslararası sermaye, gelişmekte olan ülkelerde mali istikrarsızlık oluşturur. Spekülatif hareketler ivme kazanmakta, sık sık dış ticaret açıklarının büyümesi ve kamu finansman dengesi açıkları dolayısıyla iç ve dış borçların hızlı bir biçimde büyümesine sebep olur. Kalkınmak için yurtiçi tasarrufların yeterli seviyede değildir. Dolayısıyla ekonomik kalkınma, yurt dışı kaynaklarla finanse edilebilir. Ancak bu ülkelerde ekonominin bünyesinden kaynaklanan yapısal sorunlar nedeniyle dış finansman bulmada da zorluklar çekilmektedir. Dolayısıyla kamu tasarrufuyla istikrarlı büyüme gereklidir.
- Türkiye’de gelirler, artan oranlı vergi tarifelerine tabiidir. Artan oranlı vergilendirme, otomatik istikrarlandırıcı özelliği taşır. Dalgalanmalarda, enflasyon kaynaklı artışlarda veya kişinin maaşında yaşanan gelir artışından kaynaklı artışlarda otomatik olarak devreye girerek, gelir dağılımını dengeler, sermaye birikiminin belli bir kesimde toplanmasını önler.
- Harrod Domar büyüme modeli:

⇒ ne kadarlık bir sermaye artışı, GSYİH’da ne kadar artışa neden olur?

⇒ Ekonomik büyüme, tasarruf oranına bağlıdır.

⇒ Sermaye stoğunun, toplam üretime oranlanmasıyla elde edilen katsayı, sermaye hasıla katsayısıdır (K/Y).

$$k = \frac{\Delta Y}{\Delta K} \Rightarrow k = \frac{I}{\Delta Y} \quad \Delta K = I$$

⇒ Büyüme için; ya milli gelirin tasarruf edilen kısmı artmalı, ya da sermaye hasıla oranı düşürülmeli

⇒ Sermaye hasıla oranının yüksek olması demek, toplam üretimin, sermaye stoğundan büyük olduğunu ve büyümeyi olumsuz etkileyeceğini gösterir. Bu durumda toplam üretimi azaltmak için vergi oranlarının artırılması gerekir.
- 1960-1990 yıllarında asya kaplanları dışında büyüeyen ülke yoktu. Yaşanan büyümeyi anlamak için içsel büyüme modeli ortaya atıldı.

⇒ Tasarruf ↑

⇒ İşgücü, eğitim ve araştırmalara önem verildi.

⇒ Dışsallıklar sayesinde kazanılan deneyim (emeğe yapılan eğitim, yatırım olarak değerlendirildi) diğer firmaları da etkiledi.

⇒ Bu pozitif dışsallıklar ülkede geliri arttırdı.

⇒ Piyasa ekonomisi.

⇒ Liyakat sistemi

⇒ Ekonomik ve siyasi barış

⇒ Hukuk devleti altyapısı

24 MART 2014 ARA DÖNEM VİZE SINAVI

Sorular

- Aşağıdaki kavramları/konuları kısaca tanımlayınız.
 - Dışlama etkisi
 - Mali engel (mali sürüklenme)
 - Verginin gelir esnekliği
 - Erdemli mallar
- "Klasik" ve "Keynesyen" iktisatçıların, devletin ekonomiye müdahalesi konusundaki görüşlerini karşılıklı olarak açıklayıp değerlendiriniz.
- Devletin ekonomiye müdahalesi konusundaki temel amaçlarını ve bu amaçlara ulaşmak için kullanabileceği araçları açıklayınız.
- Bütçe dengesi ile iktisadi dalgalanmalar arasındaki ilişkiyi şekil yardımıyla açıklayınız.
- Kamu harcamalarında artışın çarpan etkisini, ekonomik sınıflandırma ayrımında açıklayınız.

2014 VİZE ÇÖZÜMLER

- Dışlama etkisi:** devletin iç piyasadan borçlanmasıyla, fon piyasasına talep artar. Fakat özel kesimin kullanabileceği fon miktarı azalır. Devletin talebi faiz oranını artırır. Faiz oranının artmasıyla özel sektör yatırımları azalır. Devlet içeriden borçlanıp yatırım yaparken, özel sektörlerin yatırım miktarını azaltmış olur. Buna dışlama etkisi denir.
 - Mali engel (mali sürüklenme):** ($T > C$) (gelir vergisi artış oranı > devlet harcamaları) durumunun ekonomik büyüme üzerinde oluşturduğu engelleme etkisi. Toplam talep genişlemesinin, vergi artırılmasıyla kısıtlanmasıdır.
 - Verginin gelir esnekliği:** gelir değişirken, vergi gelirlerinin ne kadar değiştiğine ilişkin gösterge. $\frac{\Delta T}{T} \div \frac{\Delta Y}{Y}$
 - Erdemli mallar:** toplumun sağlığı ve refahı açısından gerekli olduğu halde, yeterli bilgi, eğitim veya gelir düzeyinde olmadığı için talebin yetersiz kaldığı mal ve hizmet (okullarda ücretsiz süt dağıtılması / KYK yurtları)

2. Klasik yaklaşım:

- ⇒ Tam istihdam seviyesi,
- ⇒ Görünmez el dengeye getirir.
- ⇒ Her arz kendi talebini yaratır.
- ⇒ Tasarruf ve tüketim fonksiyonunu faiz belirler.
- ⇒ En etkin araç, para politikaları
- ⇒ $p \cdot \bar{a} = m \cdot \bar{v}$
- ⇒ Tarafsız maliye politikası: piyasa aktörleri hiçbir aşamada birbirinden etkilenmesinler.
- ⇒ Ekonomide ücret ve fiyatlar esnektir.

Keynesyen yaklaşım:

- ⇒ İktisadi sorunların çözümünde devlet müdahale etmeli.
- ⇒ Her talep kendi arzını yaratır.
- ⇒ Tasarruf ve tüketim fonksiyonunu gelir belirtir
- ⇒ En etkin araç maliye politikasıdır.
- ⇒ Ücretler ve fiyatlar esnek olmamalı
- ⇒ Çünkü ücret düşmesi toplam talebi artırır
- ⇒ Önemli olan bütçenin dengede olmasıdır.

⇒ Devlet bunlar için müdahale eder.

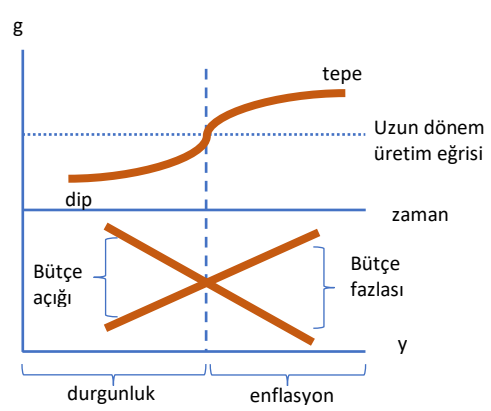
3. Amaçları:

- Fiyat istikrarını sağlamak
- Emegün istihdamını sağlamak
- İstikrarlı büyümeyi ve kalkınmayı sağlamak
- Adaletli bir gelir dağılımı sağlamak.

Araçları:

- Para politikası:
 - o Faiz oranlarının belirlenmesi
 - o Para arzının belirlenmesi
- Maliye politikası:
 - o Vergiler
 - o Borçlanma
 - o Kamu harcamaları
- Diğer araçlar:
 - o Gelir politikaları
 - o Devletin piyasa aktörü rolü

4.

⇒ İktisadi dalgalanmalar ve bütçe dengesi arasında nedensellik ilişkisi vardır.

⇒ Dalgalanmalar, kamu harcamaları ve vergi yapısına göre, bütçe açığı veya fazlasına neden olabilir.

⇒ Daralma dönemi $C > T$: toplam talep ↓, işsizlik ↑, fiyatlar ↓

⇒ Genişleme dönemi $T > C$: toplam talep ↑, işsizlik ↓, fiyatlar ↑ : kullanılabilir gelirin azalması hedeflenir.

5. Transfer harcamaları çarpanı:

$$Y = \frac{C}{1 - c} (Tr - T)$$

Kamu harcamaları çarpanı:

$$Y = \frac{1}{1 - c} (C_0 + I + G)$$

Çarpan: çarpandaki değişikliğin bireyin gelirini (talebini) ne kadar etkiler.

Transfer harcamaları, çarpanı ya da kamu harcaması çarpanı ne kadar yüksek olursa ($1 < c < 0$) Y miktarı o kadar artar.

30 MAYIS 2014 DÖNEM SONU FİNAL SINAVI

Sorular

1. Aşağıdaki kavramları/konuları kısaca tanımlayınız.
 - a. Vergilemede Ramsey kuralı
 - b. Birincil bütçe dengesi/operasyonel açık
 - c. İkiz/üçüz açık
 - d. Vergi temelli gelirler politikası
2. Açık bir ekonomide serbest döviz kuru sisteminin uygulandığı durumda, para ve maliye politikalarının etkileşimini Mundell-Fleming modeline göre şekil yardımıyla açıklayınız.
3. Kalkınma ajanslarının kurulması ve Devlet Planlama Teşkilatı'nın kapatılması sürecini, kalkınmanın gerçekleştirilmesinde devletin değişen rolü bağlamında tartışarak değerlendiriniz.
4. Merkez Bankası ile hükümetin farklı iktisadi amaçlar hedeflemesinin olumlu ve olumsuz sonuçlarını belirterek, mali kural uygulamalarını siyasal iktidarın yetki ve sorumlulukları açısından değerlendiriniz.
5. Bir ülkede gelir dağılımını belirleyen faktörleri belirterek, kamu harcamaları yoluyla gelir dağılımının nasıl değiştirilebileceğini açıklayınız.

2014 FİNAL ÇÖZÜMLERİ

1. Aşağıdaki kavramları/konuları kısaca tanımlayınız.
 - a. **Vergilemede Ramsey kuralı:** fiyat esnekliği düşük malların daha fazla vergilendirilmesi gerektiğini önerir.
 - b. **Birincil bütçe dengesi:** faiz dışı fazla olarak hesaplanan bütçedir. Kamu harcamaları ve faiz harcamaları vergilerden düşülerek hesaplanır.
Operasyonel açık: devletin yapmış olduğu faiz ödemelerinin reel tutarları ile birincil bütçe dengesi hesaplamasıdır.
 - c. **İkiz açık:** İktisatçıların bir bölümü cari açığın, kamu gelir gider dengesinin açık vermesinden kaynaklandığı ve cari açığın da dönüp kamu gelir gider açığını beslediği görüşündedir.
Üçüz açık: bir ekonomide ikiz açık(“cari işlemler açığı” + “bütçe açığı”) + “tasarruf açığı” durumunun bir arada bulunması.

$$\begin{array}{c} \text{Üçüz açık} \\ \hline \underbrace{(S - T)}_{\text{tasarruf açığı}} + \underbrace{(T - G)}_{\text{Bütçe açığı}} = \underbrace{(X - M)}_{\text{Cari açık}} \\ \hline \text{İkiz açık} \end{array}$$

- d. **Vergi temelli gelirler politikası:** daha düşük parasal ücret artışını öneren ve kabullenen firmalarla, işçileri mükafatlandıran; aşırı ücret artışını öneren ve kabul eden firmaları ve işçileri cezalandıran vergi sistemidir.
Amaç, ücretleri sınırlandırıp fiyat artışını engellemektedir. Vergi oranı farklı uygulanır. Yani ücret artışları enflasyona bağlı olarak belirlenmeli ve vergiler ona göre artmalıdır.

BÜYÜME VE KALKINMANIN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ İLE MALİYE POLİTİKASI UYGULAMALARINA İLİŞKİN SORULAR

1. Büyüme ve kalkınma arasındaki farkı belirtiniz.
2. İnsani gelişim endeksi sıralamasında daha iyi bir yerde olması için uygulanması gereken maliye politikalarını belirtiniz.
3. Yoksulluk endeksini (human development index) ölçütlerini dikkate alarak, Türkiye'nin insani gelişim endeksi sıralamasında daha iyi bir yerde olması için uygulanması gereken maliye politikalarını belirtiniz.
4. Yoksulluk endeksini (human poverty index) açıklayınız.
5. Solow Büyüme Modelinin temel özelliklerini belirtiniz.
6. Reel büyüme nedir?
7. En az gelişmiş ülkeleri tanımlayınız, ölçütlerini belirtiniz?
8. Harrod Domar büyüme modeli kapsamında sermaye hasıla katsayısının yüksek olması için nasıl bir vergi politikası uygulanması gerektiğini belirtiniz.
9. İçsel büyüme etkilerini belirtiniz.
10. Asya kaplanları olarak tanımlanan ülkelerin gelişmesinde, içsel büyüme modeli etkenlerinin önemli olup olmadığını belirtiniz.
11. Olağan durum dengesi nedir, açıklayınız.
12. Dünya bankası, ülkeleri kişi başına düşen gelir açısından nasıl sınıflandırmaktadır?
13. Az gelişmiş ülkelerde, kamu maliyesine ilişkin sorunlar nelerdir?
14. Vergi kapasitesi ve vergi gayretini tanımlayınız. Az gelişmiş ülkeleri, bu ölçütler açısından değerlendiriniz.
15. Az gelişmiş ülkelerde "artan oranlı gelir vergisi tarifesi, vergi, yükünü artırır" ifadesini açıklayınız. Gelir dağılımıyla ilgisini belirtiniz.
16. Washington uzlaşısı nedir?
17. Az gelişmiş ülkelerde vergi idaresi niçin etkin değildir, belirtiniz?
18. İthal ikamesi ve ihracat stratejisi politikalarının temel özellikleri nelerdir, belirtiniz.
19. Amartya K. Sen'in kalkınmada insan unsuruna öncelik vermesi konusunda görüşlerinin temel özelliklerini belirtiniz.
20. Marksist görüş ile Neo Klasik görüşün çıkar gruplarının etkilerine ilişkin yaklaşımlarını belirtiniz.
21. Sürdürülebilir büyüme/kalkınmayı tanımlayınız.
22. Durağan durum dengesi nedir?
23. Yakınsama hipotezi nedir?
24. Eğitim ile kalkınma arasında ilişki var mıdır, belirtiniz?
25. Kamu harcamaları ile kamu tasarrufları arasındaki ilişkiyi belirtiniz.
26. Kalkınmanın gerçekleşmesinde devletin rolünün nasıl olabileceğini belirtiniz.
27. Kamu açıklarının faizler üzerindeki etkisini belirtiniz.
28. Kamu açıkları ve döviz kuru bağlantısını belirtiniz.
29. Vergi politikası ile özel yatırımların nasıl yönlendirilebileceğini belirtiniz.
30. Bölgeler arası gelişmişlik farkları bağlamında kutuplaşma teorisi nedir?
31. Kalkınma ajansını tanımlayınız.
32. Kalkınma ajansı ile merkezi kalkınma planları arasındaki ilişkiyi belirtiniz?
33. Avrupa birliğinde bölgeler arası gelişmiş farklılıklarının giderilmesi için uygulanan maliye politikasının temel ilkelerini belirtiniz.
34. Türkiye'de kalkınmanın gerçekleştirilmesi için uygulanan/uygulanması gereken maliye politikalarını belirtiniz.
35. Türkiye'de bölgeler arası gelişmiş farklılıklarının giderilmesi için uygulanan/uygulanması gereken maliye politikalarını belirtiniz.
36. Bir ülkede devalüasyon yapılmasının kısa ve uzun vadeli etkilerini belirtiniz.
37. Kalkınmanın gerçekleştirilmesi için etkin bir vergi politikası nasıl olmalıdır, belirtiniz.
38. Türkiye'de 1960'lı yıllarda uygulanan kalkınma politikası ile bugün uygulanan kalkınma politikası arasındaki farkı belirtiniz.
39. Güney Afrika'da kişi başına düşen gelirin yüksek olması ülkede yaşayan herkesin refah içerisinde olduğu anlamına gelir mi? Neden:
40. Rönesans ve reform ile sanayi devrimi arasında ilişki kurulabilir mi?

Maliye Politikası Cevapları **(Büyüme ve Kalkınma)**

1. Büyüme ve kalkınma arasındaki farkı belirtiniz.

Büyüme, bir ülkede ekonominin belirli bir dönemde mal ve hizmet üretimindeki artış olarak tanımlanmaktadır.

Kalkınma, gelir artışı ile beraber ekonomik sosyal siyasal ve kültürel yapıda da ülke refahını artırarak dönüşümlerin meydana gelmesidir.

Büyüme daha nicel, kalkınma da niteliksel bir dönüşümdür.

2. İnsani gelişim endeksi (Human Development Index - HDI) ölçütlerini dikkate alarak, Türkiye'nin insani gelişim endeksi sıralamasında daha iyi bir yerde olması için uygulanması gereken maliye politikalarını belirtiniz.

Gelişmişliğin ölçütü kişi başına düşen geliri standart olarak ölçmek yeterli olmadığı için İnsani Gelişim Endeksi (HDI) karşılaştırma için kullanılır.

HDI içerisinde, yaşam süresi, eğitim süresi, satın alma gücü kapasitesine göre milli gelir hesaplamaları yapılır.

3. Yoksulluk endeksini (human poverty index) açıklayınız.

Katlanılabilir bir yaşam için gerekli fırsatlara ve seçeneklere sahip olmamak şeklinde ifade edilen yoksulluk türüdür. İnsani yoksulluk, gelirle ilişkilendirilmeyen yoksulluktur.

4. Solow Büyüme Modelinin temel özelliklerini belirtiniz.

Sanayileşen ülkelerin büyüme sürecini anlamada yardımcı olan materyallerdir.

- Ekonomide homojen tek bir mal üretilmektedir.
- Ekonomi dışı kapalıdır ve hükümet kapalıdır.
- Cobb-Douglas tipi üretim fonksiyonu geçerlidir. (Ölçeğe göre sabit getiri vardır.) (Emek ve sermaye için azalan verimler yasası geçerlidir.)
- Ekonomi tam istihdamdadır ve tam rekabet koşulları geçerlidir. ($I = S$)
- Emek ve sermaye girdileri ikame edilebilir. (Ekonomide dışsalılık söz konusu değildir.)
- Temel modelde teknoloji düzeyi sabittir.
- Aynı şartlar altında, az gelişmiş ülkeler gelişmiş ülkelere göre daha hızlı büyür.

5. Bir ülkenin GSYİH'si ve kişi başına düşen gelişmiş sayılma için yeterli bir ölçüt müdür? Gerekçeleriyle belirtiniz.

Gelişmişliğin ölçütü kişi başına düşen geliri standart olarak ölçmek yeterli olmayacağı için bunun yanında sağlık ve eğitime ait göstergeler, yoksulluk, işsizlik, bölgesel işsizlik, gelir durumları kriter olarak belirlenmiştir.

6. Reel büyüme nedir?

Mal ve hizmet üretimindeki artıştır.

Hesaplanabilmesi için parasal gelirin fiyat artışlarından arındırılması gerekir. Çünkü gerçek anlamda büyüme, bir ülkede belirli bir dönemde üretilen mal ve hizmet miktarında bir önceki döneme oranla meydana gelen artıştır.

7. En az gelişmiş ülkeleri tanımlayınız, ölçütlerini belirtiniz?

- Tarıma dayalı ekonomi (gizli işsizlik)
- Yaygın yoksulluk
- Kırsal nüfus çoğunlukta
- Gelir dağılımı bozuk
- Finansal piyasa yok
- Mülkiyet belirli kesimin elinde
- Kişi başına gelir az
- Tasarruf yok
- Sanayi üretimi yok. İthalat ile sağlanıyor.
- İhracat az
- Tüketim amaçlı üretim var
- Girişimcilik yok. Geleceğe yönelik beklentiler yok.
- Çarpık büyümeler var
- Kamu maliyesi sorunlu.
- Cari harcamalar yüksek
- Kayıtdışılık yaygın
- Tarım sektörünün vergilendirilmesi zor.
- Kamu gelirleri yetersiz
- Devletin oy katsayısı ön planda
- Dolaysız vergiler yüksek (toplanması kolay)

8. Harrod Domar büyüme modeli kapsamında sermaye hasıla katsayısının yüksek olması için nasıl bir vergi politikası uygulanması gerektiğini belirtiniz.

⇒ Ne kadarlık bir sermaye artışı, GSYİH'da ne kadar artışa neden olur?

⇒ Ekonomik büyüme, tasarruf oranına bağlıdır.

⇒ Sermaye stoğunun, toplam üretime oranlanmasıyla elde edilen katsayı, sermaye hasıla katsayısıdır (K/Y).

$$k = \frac{\Delta Y}{\Delta K} \Rightarrow k = \frac{I}{\Delta Y} \quad \Delta K = I$$

⇒ Büyüme için; ya milli gelirin tasarruf edilen kısmı artmalı, ya da sermaye hasıla oranı düşürülmeli

⇒ Sermaye hasıla oranının yüksek olması demek, toplam üretimin, sermaye stoğundan büyük olduğunu ve büyümeyi olumsuz etkileyeceğini gösterir. Bu durumda toplam üretimi azaltmak için vergi oranlarının artırılması gerekir.

9. İçsel büyüme etkilerini belirtiniz.

→ Robert Lucas ve Paul Romer'in çalışmaları ile içsel büyüme modeli başlıyor (1980).

→ Solow modeli dışında belirlenen faktörlerle büyümeyi açıklamaya çalışan bir model.

→ Büyümeyi tetikleyeceği önerilen gelişmeler:

- ⇒ Bilgi
- ⇒ Beşeri sermaye
- ⇒ AR-GE
- ⇒ Finansal yenilikler
- ⇒ Devletin rolü
- ⇒ Piyasa yapıları

→ Tasarruf artarsa büyüme de artar. (iş gücünün eğitimi ve yatırımı olarak kabul edilir)

→ Solow büyüme modeli sadece teknolojinin nasıl ilerleyeceği konusunda görüş bildirmiyor. Sadece teknolojinin gelişmesiyle büyüme sağlanır.

- İçsel büyüme modelleri, ekonominin zaman içinde nasıl büyüdüğünü açıklamaya çalışır. Uzun dönemde büyümenin kaynağı Solow'da teknolojik gelişmedir ve uzun dönem büyüme oranı model içinde belirlenmemektedir. Solow modelinde kişi başına büyüme, üretim faktörlerinden birinin artırılmasından kaynaklanıyor. Azalan verimler sebebiyle büyüme uzun dönemde başka dışsal kaynaklara ihtiyaç duyar. Farklı ekonomik değişkenler ön plana alınır.
- İçsel büyümenin kaynakları; ölçeğe göre artan getiriler sebebiyle teknolojik gelişmeler olmasa da pozitif dışsallıklar büyümeye etkindir.

10. Asya kaplanları olarak tanımlanan ülkelerin gelişmesinde, içsel büyüme modeli etkenlerinin önemli olup olmadığını belirtiniz.

1960-1990 yıllarında asya kaplanları dışında büyüeyebilen ülke yoktu. Yaşanan büyümeyi anlamak için içsel büyüme modeli ortaya atıldı.

- ⇒ Tasarruf ↑
- ⇒ İşgücü, eğitim ve araştırmalara önem verildi.
- ⇒ Dışsallıklar sayesinde kazanılan deneyim (emeğe yapılan eğitim, yatırım olarak değerlendirildi) diğer firmaları da etkiledi.
- ⇒ Bu pozitif dışsallıklar ülkede geliri arttırdı.
- ⇒ Piyasa ekonomisi.
- ⇒ Liyakat sistemi
- ⇒ Ekonomik ve siyasi barış
- ⇒ Hukuk devleti altyapısı

11. Olağan durum dengesi nedir, açıklayınız.

Denge teorisi ise Keynesyen teorisinin en temel ayrılık noktasıdır. Klasik ve neo-klasikler piyasa mekanizmasının düzgün işleminin piyasalarda kendiliğinden bir denge ortaya çıkaracağını, bu yüzden istisnai durumlar dışında ekonominin tam istihdamda bulunacağını savunmaktadırlar. Klasiklere göre, gönülsüz işsizlik gerçekte piyasa güçlerinin serbestçe işleminin bir göstergesidir. Buna göre, eğer piyasalarda tam serbestlik olabilirse piyasa güçleri her türlü işsizliği ve bunun sonucu olarak ortaya çıkabilecek dengesizliği giderecektir. Keynes ise, ekonomide dengenin sürekli tam istihdam dengesi olmayabileceğini, (1)eksik istihdam dengesinin mümkün olduğunu, hatta gerçek hayatta olağan durumun eksik istihdam dengesi olduğunu ileri sürmektedir. (2)Bireyler yakın görüşlüdür. (3)Yatırım ve tasarruf gelirin fonksiyonudur. (4)Talep düşüklüğünde, devlet müdahil olur. (5)Bütçe açık verebilir. Tam istihdam noktasına kadar bütçe açığı her zaman özel sektörü dışlamaz. Keynes'in bu görüşünü "dengesizlik dengesi" olarak da adlandırılır. Karşılıklı bağımlılık halindeki dört değişkenin (tüketim, yatırım, tasarruf ve milli gelir) birbirleriyle dengeleşmelerine kadar olan sürecin analizini yapmaktadır. Bu yüzden genel teorisinin esası, tasarruf ile yatırımın karşılıklı ayarlanmalarının açıklanmasıdır.

12. Dünya bankası, ülkeleri kişi başına düşen gelir açısından nasıl sınıflandırmaktadır?

- I. Düşük gelirli ülkeler :0-1045\$
- II. Düşük-orta gelirli ülkeler :1046-4125\$
- III. Üst-orta gelirli ülkeler :4125-12745\$
- IV. Yüksek gelirli ülkeler :+12746\$

Kişi başına GSYİH ile birlikte, sağlık eğitim teknoloji vs. durumları da değerlendirilir.

13. Az gelişmiş ülkelerde, kamu maliyesine ilişkin sorunlar nelerdir?

14. Vergi kapasitesi ve vergi gayretini tanımlayınız. Az gelişmiş ülkeleri, bu ölçütler açısından değerlendiriniz.

15. Az gelişmiş ülkelerde "artan oranlı gelir vergisi tarifesini, vergi, yükünü artırır" ifadesini açıklayınız. Gelir dağılımıyla ilgisini belirtiniz.

16. Washington uzlaşısı nedir?

17. Az gelişmiş ülkelerde vergi idaresi niçin etkin değildir, belirtiniz?

18. İthal ikamesi ve ihracat stratejisi politikalarının temel özellikleri nelerdir, belirtiniz.

19. Amartya K. Sen'in kalkınmada insan unsuruna öncelik vermesi konusunda görüşlerinin temel özelliklerini belirtiniz.

20. Marksist görüş ile Neo Klasik görüşün çıkar gruplarının etkilerine ilişkin yaklaşımlarını belirtiniz.

21. Sürdürülebilir büyüme/kalkınmayı tanımlayınız.

22. Durağan durum dengesi nedir?

23. Yakınsama hipotezi nedir?

24. Eğitim ile kalkınma arasında ilişki var mıdır, belirtiniz?

25. Kamu harcamaları ile kamu tasarrufları arasındaki ilişkiyi belirtiniz.

26. Kalkınmanın gerçekleşmesinde devletin rolünün nasıl olabileceğini belirtiniz.

27. Kamu açıklarının faizler üzerindeki etkisini belirtiniz.

28. Kamu açıkları ve döviz kuru bağlantısını belirtiniz.

29. Vergi politikası ile özel yatırımların nasıl yönlendirilebileceğini belirtiniz.

30. Bölgeler arası gelişmişlik farkları bağlamında kutuplaşma teorisi nedir?

31. Kalkınma ajansını tanımlayınız.

32. Kalkınma ajansı ile merkezi kalkınma planları arasındaki ilişkiyi belirtiniz?

33. Avrupa birliğinde bölgeler arası gelişmiş farklılıklarının giderilmesi için uygulanan maliye politikasının temel ilkelerini belirtiniz.

34. Türkiye'de kalkınmanın gerçekleştirilmesi için uygulanan/uygulanması gereken maliye politikalarını belirtiniz.

35. Türkiye'de bölgeler arası gelişmiş farklılıklarının giderilmesi için uygulanan/uygulanması gereken maliye politikalarını belirtiniz.

36. Bir ülkede devalüasyon yapılmasının kısa ve uzun vadeli etkilerini belirtiniz.

37. Kalkınmanın gerçekleştirilmesi için etkin bir vergi politikası nasıl olmalıdır, belirtiniz.

38. Türkiye'de 1960'lı yıllarda uygulanan kalkınma politikası ile bugün uygulanan kalkınma politikası arasındaki farkı belirtiniz.

39. Güney Afrika'da kişi başına düşen gelirin yüksek olması ülkede yaşayan herkesin refah içerisinde olduğu anlamına gelir mi? Neden?

40. Rönesans ve reform ile sanayi devrimi arasında ilişki kurulabilir mi?

GELİR GAĞILIMI İLE İLGİLİ SORULAR

15 Mayıs 2018

1. Gelir dağılımını tanımlayınız.
2. Gelir dağılımını belirleyen etmenleri belirtiniz.
3. Pareto optimum ve gelir dağılımı ilişkisini belirtiniz.
4. Gelir dağılımında Pigou yaklaşımını belirtiniz.
5. 1982 anayasasının vergilendirme ile ilgili kurallarını gelir dağılımı açısından yorumlayınız.
6. Faktörel, sektörel ve bölgesel gelir dağılımı kavramlarını tanımlayınız
7. Gelir dağılımını belirleme yöntemlerini belirtiniz.
8. Aşağıdaki tabloda yer alan verilere göre 2014 yılında Türkiye için Lorenz eğrisini çiziniz.

%20'lik fert grupları	2013	2014
Toplam	100,0	100,0
1. %20 (en düşük)	6,1	6,2
2. %20	10,7	10,9
3. %20	15,2	15,3
4. %20	21,4	21,7
Son '20	46,6	45,9
P80/P20 oranı	7,7	7,4
Gini katsayısı	0,400	0,391

Gelir referans dönemi bir önceki takvim yılıdır.

Tablodaki rakamlar, yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

9. Gini katsayısı nedir? Nasıl yorumlanır, çizdiğiniz grafikte Gini katsayısının nasıl hesaplandığını belirtiniz.
10. Gelir dağılımını belirlemede Dalton Atkinson ölçütü nedir, açıklayınız.
11. Yoksulluk endeksi ve açlık sınırı nedir? 2010 yılında Türkiye için geçerli yoksulluk ve açlık sınırı tutarlarını belirtiniz.
12. Birincil gelir dağılımı nedir?
13. İkincil gelir dağılımı nedir? Birincil gelir dağılımı ile bağlantısı nasıldır, belirtiniz.
14. Gelir dağılımı konusunda Pareto ve Pigou yaklaşımlarını kısaca özetleyiniz.
15. "Düşük büyüme eşitsizlik sendromu" nedir?
16. Mali yansıma analizi nedir?
17. Maliye politikası ile gelir dağılımı değiştirilebilir mi, belirtiniz.
18. Veri politikası ile gelir dağılımı değiştirilebilir mi, belirtiniz.
19. Gelir, harcama ve servet üzerinden alınan verileri gelir dağılımı açısından değerlendiriniz.

20. Kamu harcamaları ile gelir dağılımı değiştirilebilir mi, belirtiniz.
21. Borçlanma politikaları ile gelir dağılımı değiştirilebilir mi, belirtiniz.
22. Gelir üzerinden alınan beriler daha adil bir gelir dağılımı için nasıl olmalıdır, belirtiniz.
23. Harcama üzerinden alınan beriler daha adil bir gelir dağılımı için nasıl olmalıdır, belirtiniz.
24. Servet üzerinden alınan vergiler, daha adil bir gelir dağılımı için nasıl olmalıdır, belirtiniz.
25. Cari, yatırım ve transfer harcamalarını gelir dağılımı açısından değerlendiriniz.
26. Ramsey vergileri ile gelir dağılımı ilişkisini belirtiniz.
27. Devlet borçlanma senetlerinden gelir elde edenlerin verilendirilmesi konusunu gelir dağılımı açısından değerlendiriniz.
28. Türkiye'de gelir dağılımına ilişkin politikaları ve daha adil bir gelir dağılımının nasıl sağlanabileceğini belirtiniz.
29. Türkiye'de vergi yasalarında mevcut gelir dağılımıyla ilgili düzenlemeleri kısaca belirtiniz.
30. Türkiye'de okullarda süt dağıtılması ile ilgili uygulamayı, gelir dağılımı açısından değerlendiriniz.
31. Türkiye özel okulların gelişimini gelir dağılımı açısından değerlendiriniz.
32. Suriyeli göçmenler ile Türkiye'de gelir dağılımı politikası ilişkisini değerlendiriniz.

GELİR GAĞILIMI İLE İLGİLİ SORULAR

15 Mayıs 2018

1. Gelir dağılımını tanımlayınız.

Bir ülkede üretilen mal ve hizmetlerin, toplumun değişik kesimleri tarafından nasıl bölüşüldüğünü ifade eden kavramdır. Birey/sektörel/bölgesel şeklinde sınıflandırılabilir.

2. Gelir dağılımını belirleyen etmenleri belirtiniz.

- Üretim araçlarının mülkiyetinin dağılımı (servet ve özel mülk dağılımı)
- Kamu hizmetlerinin içeriği (kimler ne kadar faydalanabilir)
- Toplumsal ve geleneksel ilişkiler
- İş gücünün örgütlenme düzeyi (sendikalaşma)
- Siyasal katılma biçimleri (ülkenin nasıl yönetildiği, demokrasinin ne kadar gerçekçi uygulandığı)

3. Pareto optimum ve gelir dağılımı ilişkisini belirtiniz.

Pareto optimumu, kamu müdahalesiyle bölüşümü değiştirme konusunda herhangi bir sonuç doğurmayacağını gösterir.

Pareto optimum, bir başkasının refahını azaltmadan hiç kimsenin refahının arttırılamayacağını kabul eder ve böylece toplum max refaha ulaşacaktır.

Bireylerin refahının toplamı sosyal refahtır. Bireylerin refahı ölçülemez sıralanır.

İnsanların yetenekleri açısından eşitsiz olduğu ve bu nedenle gelir dağılımını dengeli hale getirmenin başarısızlık olacağını savunur.

4. Gelir dağılımında Pigou yaklaşımını belirtiniz.

Bireylerin faydası kardinal olarak ölçülebilir. Bu ölçü bütün bireyler için benzer. Bireylerin zevklerini aynı kabul eder ve farklı gelir düzeylerinde bulunan bireylerin son birim gelirden elde ettikleri marjinal fayda değişebilir.

⇒ Yüksek gelirlinin marjinal faydası < düşük gelirlinin marjinal faydası

⇒ Yüksek gelirliden, düşük gelirliliye yapılacak olan transfer, daha az arzu edilen ihtiyaçtan daha çok arzu edilen ihtiyaca transfer olacağı için sosyal refah artacaktır.

Yani Pigou yaklaşımında daha eşitlikçi bir gelir dağılımı amaçlanır.

Wicksell & Lindalh, yararlanma ilkesini kabul eder. Gelirin yeniden dağılımı söz konusu değil. Kamu hizmetlerinden faydalanan bunun bedelini öder

5. 1982 anayasasının vergilendirme ile ilgili kurallarını gelir dağılımı açısından yorumlayınız.

6. Faktöriyel, sektörel ve bölgesel gelir dağılımı kavramlarını tanımlayınız

Faktörel gelir dağılımı: Üretim sonucunda ortaya çıkan gelirin, üretim faktörleri ve sosyo-ekonomik gruplar arasındaki paylaşımıdır.

Sektörel gelir dağılımı: üretim sektörlerinin ulusal gelire hangi oranda katkıda bulundukları, milli gelirden hangi oranda pay aldıklarını gösteren gelir dağılımıdır.

Bölgesel gelir dağılımı: milli gelirin bölgeler arasındaki dağılımını inceler.

7. Gelir dağılımını belirleme yöntemlerini belirtiniz.

- Lorenz eğrisi (Gini katsayısı)
- Dalton Atkinson ölçütü

8. Aşağıdaki tabloda yer alan verilere göre 2014 yılında Türkiye için Lorenz eğrisini çiziniz.

%20'lik fert grupları	2013	2014
Toplam	100,0	100,0
1. %20	6,1	6,2
2. %20	10,7	10,9
3. %20	15,2	15,3
4. %20	21,4	21,7
Son '20	46,6	45,9
P80/P20 oranı	7,7	7,4
Gini katsayısı	0,400	0,391

Gelir referans dönemi bir önceki takvim yılıdır.

Tablodaki rakamlar, yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

9. Gini katsayısı nedir? Nasıl yorumlanır, çizdiğiniz grafikte Gini katsayısının nasıl hesaplandığını belirtiniz.

Milli gelirin toplumun değişik katmanlarını birikimli olarak gösterir. Toplumun. Belirli bir bölümünün milli gelirden aldığı %'yi gösterir.

Mutlak eşitlik durumu→45° açılık doğrudur.

Gelir toplumda eşit dağıtılsa Lorenz eğrisini elde ederiz.

En yüksek gelir elde eden gelirin %20, en düşük %10.

Gini kat sayısının yorumlanması $0 < \frac{A}{A+B} < 1 \rightarrow$ gelir dağılımı eşitsizliğini ölçen katsayı, 1'e yaklaştıkça gelir dağılımı bozulur. 0'a yaklaştıkça eşir dağılımının eşitlendiğini gösterir.

Toplumdaki gelir dağılımının ne kadar adaletli paylaşıldığını test eder.

2014 Lorenz eğrisine göre: en yüksek gelir grubunun toplam gelirden almış olduğu pay %45,9, en düşük olan grupta %6.2 pay almaktadır.

10. Gelir dağılımını belirlemede Dalton Atkinson ölçütü nedir, açıklayınız.

Toplumun mevcut gelir dağılımından mutlak eşitlik durumuna geçerken vazgeçmeyi kabul ettiği gelirdir.

11. Yoksulluk endeksi ve açlık sınırı nedir? 2010 yılında Türkiye için geçerli yoksulluk ve açlık sınırı tutarlarını belirtiniz.

Yoksulluk endeksi: belirli bir gelirin altındaki nüfusun, toplam nüfusa oranı ya da açlık sınırı olarak da saptanabilir.

Açlık sınırı: bir bireyin yeterince beslenebilmesi için alması gereken gıdaya denk gelen gelir düzeyidir

12. Birincil gelir dağılımı nedir?

Devlet müdahalesi olmayan piyasada üretim faktörlerinin üretime yaptıkları katkı sayesinde alınan gelirlerdir.

13. İkincil gelir dağılımı nedir? Birincil gelir dağılımı ile bağlantısı nasıldır, belirtiniz.

Devlet sahip olduğu enstrümanlarla (maliye politikaları, para politikaları vb.) gelir dağılımına müdahale ederse ortaya çıkan gelir dağılımı ikinci gelir dağılımıdır.

Devlet piyasada kendiliğinden oluşan birinci gelir dağılımına müdahale ederek ikinci gelir dağılımını oluşturuyor. Bunu vergiler ve kamu harcamaları yoluyla gerçekleştiriyor.

14. Gelir dağılımı konusunda Pareto ve Pigou yaklaşımlarını kısaca özetleyiniz.

Pareto yaklaşımı → Tam rekabet varsayımı altında, toplum refahının optimum seviyeye ulaşması bazı bireylerin (en az bir bireyin) refahını azaltmadan diğer bireylerin (en az bir bireyin) refahını artırma olanağının bulunmaması halidir

Pigou yaklaşımı → Bireylerin faydası kardinal olarak ölçülebilir. Bu ölçü bütün bireyler için benzer. Bireylerin zevklerini aynı kabul eder ve farklı gelir düzeylerinde bulunan bireylerin son birim gelirden elde ettikleri marjinal fayda değişebilir.

⇒ Yüksek gelirlinin marjinal faydası < düşük gelirlinin marjinal faydası

⇒ Yüksek gelirden, düşük gelirliye yapılacak olan transfer, daha az arzu edilen ihtiyaçtan daha çok arzu edilen ihtiyaca transfer olacağı için sosyal refah artacaktır.

Yani Pigou yaklaşımında daha eşitlikçi bir gelir dağılımı amaçlanır.

Wicksell & Lindahl, yararlanma ilkesini kabul eder. Gelirin yeniden dağılımı söz konusu değil. Kamu hizmetlerinden faydalanan bunun bedelini öder

15. “Düşük büyüme eşitsizlik sendromu” nedir?

Az gelişmiş ülkeler gelir düzeyi düşük olduğu için büyüme odaklıdır. Bu nedenle öncelikle tasarrufların artması sonucunda yatırımlara dönüşmesi, böylece büyüme sağlanacak ancak tasarrufu arttırabilmek için vergi ve harcama politikalarının uygun seçilmesi gerekir.

Az gelişmiş ülkelerde yoksul kesim fazla olduğu için devlet bu kesim için harcama yapar, yüksek gelir grubundaki kişilerden de artan oranlı veri tarifesini azaltacak. Buna da milli transfer olarak yoksullara dağıtırsa yatırım yapamamış olacak.

Bu kısır döngüye, yüksek gelir grubundan vergi alınmasına, düşük gelir grubundan harcama baskısı yapılmasına denir.

16. Mali yansıma analizi nedir?

Kişiler kamu hizmetlerinden ne kadar faydalananıyor ve ne kadar bunun maliyetine katlanıyorlar? Vergi ve harcamaların hane halkı üzerindeki net etkisi, gelir dağılımının vergi ve harcama politikasının öncesi ve sonrasının karşılaştırılmasına mali yansıma denir.

Daha çok kazanan daha çok vergi öderken daha az kamu hizmetinden faydalanırsa negatif bir sonuç ortaya çıkıyor.

17. Maliye politikası ile gelir dağılımı değiştirilebilir mi, belirtiniz.

Devlet, maliye politikası yoluyla gelir dağılımına müdahale ederken, bir bireyin yaşam standardını nasıl arttırabilir sorusunu soruyor.

→Kişilere beceri kazandırılması (iyi bir eğitim ile kişinin gelir düzeyinin arttırılması hedeflenir)

→gelirin kişiye doğrudan sağlanması (kamu harcamalarından sosyal transfer yoluyla kişiye gelir aktarılması)

18. Veri politikası ile gelir dağılımı değiştirilebilir mi, belirtiniz.

Değiştirilebilir. Şöyle ki;

→dolaylı beriler ile dolaysız verilerin oranlarının arasındaki farka göre gelir dağılımı üzerindeki etkisi değiştirilebilir. %70 dolaylı, %30 dolaysız vergi aralarındaki farkı %50-%50 veya %30-%50 olması sonucunda gelir dağılımını değiştirebilir.

→vergilerin yansıma derecesiyle, vergi mükelleflerinin kim. Olduğu belirlenmiken yasa da ana vergilerin gerçek ödeyicisi değişebiliyor. Kiralama işleminde, mükellef, kiracıdan daha fazla kira alarak vergiyi başkasına yansıtmış oluyor. Dolayısıyla öznal koşullarda veriler yoluyla gelir dağılımı değiştirilebilir.

19. Gelir, harcama ve servet üzerinden alınan verileri gelir dağılımı açısından değerlendiriniz.

Gelir vergisi açısından → gelir vergisi iyi uygulandığı ülkelerde gelir dağılımını düzeltici en etkili vergidir. Gelir vergisi öznal vergidir ve yansıtılamaz. Yansıtmayla gelir dağılımı üzerinde etki göstermez. Genelde artan oranlı vergiye tabiidir. Böylece gelir dağılımını düzenleyici etki yaratır.

Servet vergisi açısından → gelir dağılımını eşitleyişi yönüyle daha çok servet artışlarında uygulanan vergilerdir.

Harcama vergisi açısından → mal ve hizmetler açısından alınan vergilerdir. Harcama verileri genel olarak gelir dağılımı açısından olumsuzdur. Kişinin geliri ne kadar fazlaysa gelir içerisindeki harcama vergileri o kadar düşer.

20. Kamu harcamaları ile gelir dağılımı değiştirilebilir mi, belirtiniz.

Kamu harcamaları → cari harcamalar, yatırım harcamaları, transfer harcamaları

Cari harcamalar → eğitim ve sağlık harcamaları olduğu için önemlidir.

→devletin eğitim harcamalarını arttırmasıyla kişilere beceri kazandırmasını da arttırmış oluyor. Bu yüzden bu tür harcamalar gelir dağılımında önemlidir.

→cari harcamalarla ilgili mal ve hizmetlerin kimlerden alındığı konusu önemlidir herkese eşit mi dağıtılıyor yoksa belirli kişi ve kurumlara ayrıcalık mı tanınıyor?

→ saf kamu mallarından herkes eşit faydalaniyor. Bu sebepten saf kamu mallarını kriter alması zor.

→ transfer harcamalarından, sosyal transferlerin kimlere yapıldığı, adil yapıp yapılmadığı önemlidir. Çünkü sosyal transferler gelir dağılımını doğrudan etkileyen mali transferler ise firmalar üzerinden kişilere etki ediyor.

21. Borçlanma politikaları ile gelir dağılımı değiştirilebilir mi, belirtiniz.

Transfer harcamaları içerisinde yer alan faiz ödemelerinden bahsedilir. Yüksek gelire sahip bireyler devlete borç verebilir. Dolayısıyla devletin faiz ödemelerini yaptığı kesim yüksek gelire sahip olanlardır → bu durum gelir dağılımı üzerinde olumlu etki yapmaz. çünkü; Devlet vergi toplar → toplanan vergilerle faiz ödemelerini yüksek gelir grubuna yapar → gelir dağılımı üzerinde olumsuz bir durum oluşur.

22. Gelir üzerinden alınan beriler daha adil bir gelir dağılımı için nasıl olmalıdır, belirtiniz.

23. Harcama üzerinden alınan beriler daha adil bir gelir dağılımı için nasıl olmalıdır, belirtiniz.

24. Servet üzerinden alınan vergiler, daha adil bir gelir dağılımı için nasıl olmalıdır, belirtiniz.

25. Cari, yatırım ve transfer harcamalarını gelir dağılımı açısından değerlendiriniz.

26. Ramsey vergileri ile gelir dağılımı ilişkisini belirtiniz.

Ramsey vergilendirmesi, fiyat esnekliği düşük malların daha fazla vergilendirilmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Örneğin ekmek ilaç gibi ürünlerden çok vergi alınması, elmaştan altından daha az vergi alınması gibi.

27. Devlet borçlanma senetlerinden gelir elde edenlerin verilendirilmesi konusunu gelir dağılımı açısından değerlendiriniz.

Hazine tahvil bonolarından elde edilen gelirler veriye tabii tutulmalı görüşü ağır basmakla birlikte, eğer devlet bunları vergilendirirse, reel faiz oranı dikkate alındığında, nominal faiz oranı vergi kadar arttığından gelir artışına bir etkisi olmuyor.

28. Türkiye’de gelir dağılımına ilişkin politikaları ve daha adil bir gelir dağılımının nasıl sağlanabileceğini belirtiniz.

29. Türkiye’de vergi yasalarında mevcut gelir dağılımıyla ilgili düzenlemeleri kısaca belirtiniz.

- 1) Artan oranlı veri tarifesi uygulanıyor.
- 2) Temel gıda maddelerinden %1, eğitim sağlık %8, genel oran ise %18’e tabii
- 3) Asgari geçim indirimi uygulaması bulunur.
- 4) Kayırma kuramı bulunmamaktadır. (emek sermaye farklı oranlarda vergilendirilmiyor.)
- 5) İstisna ve muafiyetler
- 6) Sermaye gelirleri ve kar payları düşük oranda vergilendiriliyor.
- 7) Kayıtdışılık yaygın
- 8) Asgari ücret vergiye tabii (negatif gelir vergisi yok)
- 9) Bazı gelir unsurları için sağlanan eğilimler diğer unsurlar için sağlanmıyor

30. Türkiye’de okullarda süt dağıtılması ile ilgili uygulamayı, gelir dağılımı açısından değerlendiriniz.

Musgrave tarafından ortaya atılan ‘merit goods’, erdemli mal olarak da kullanılır. Toplumun sağlığı ve refahı açısından gerekli olduğu halde yeterli bilgi ve gelir düzeyi olmadığı için talebin yetersiz kaldığı mallar erdemli mallardır. Okullarda ücretsiz süt dağıtılması, çocukların zorunlu aşı olması, eğitim, sağlık ve toplu konut hizmetleri, emniyet kemeri, kimsesizlere yönelik hizmetler, kreşler, öğrencilere yönelik KYK yurtları, kış lastiği erdemli mallara örnektir.

Okullarda süt dağıtılması, gelir dağılımında adaleti sağlama ve erdemli mal teşviki olarak anlam kazanabilir. Gelir ve bilgi eksikliğinden kaynaklanan yararlı mal kullanılmasının önüne geçilmesi hizmeti görür. Aynı zamanda ulaşım imkanı olmayan gelişim sürecindeki öğrencilere fayda sağlayacak şekilde transfer harcaması olarak hizmet eder.

31. Türkiye özel okulların gelişimini gelir dağılımı açısından değerlendiriniz.

Gelir dağılımına negatif etki yapmaktadır. Düşük gelir grubunun devlet okullarına giderek emeğin eğitimi açısından geri kalması; daha az kaliteli eğitim almasına karşın yüksek gelir grubunun daha iyi eğitimle daha yüksek gelir grubunda kalmaya devam etmesi anlamına gelir.

32. Suriyeli göçmenler ile Türkiye’de gelir dağılımı politikası ilişkisini değerlendiriniz.

YAPISAL UYUM VE MALİTE POLİTİKASI İLE İLGİLİ

SORULAR – 2017-18

1. IMF'nin kısa tarihçesini ve amaçlarını belirtiniz.
2. Komşuyu fakirleştirme politikasını açıklayınız.
3. Dünya bankasının kısa tarihçesini ve amaçlarını belirtiniz.
4. Bretton Woods Konferansını ve önemini belirtiniz.
5. Yapısal uyum programını tanımlayınız.
6. Stand By düzenlemeleri nedir, belirtiniz.
7. Finansal Programlama Modeli hakkında kısaca bilgi veriniz.
8. Gözden Geçirilmiş Minimum Standart Modeli hakkında kısaca bilgi veriniz.
9. Yapısal uyum sürecinde maliye politikası uygulamaları ile ilgili yaşanan sorunları belirtiniz.
10. Mali dengesizliğin ölçülmesi ile ilgili sorunlar nelerdir, belirtiniz.
11. Mali uyum miktarı ile ilgili sorunlar nelerdir, belirtiniz.
12. Mali uyumun sağlanması için harcama ve vergilerin belirlenmesi konusunda yaşanan sorunlar nelerdir belirtiniz.
13. Kamunun sunduğu ürünlerin fiyatlarının belirlenmesi ile ilgili sorunlar nelerdir, belirtiniz.
14. Yapısal uyum sürecinde kamuda çalışanların ücretleri ile ilgili oluşabilecek sorunlar nelerdir belirtiniz.
15. Yapısal uyum sürecinde kısa vadeli önlemler neler olabilir, bu önlemler uzun vadeli politikaları nasıl etkileyebilir?
16. Yapısal uyum sürecinde kamu gelirlerinde artış nasıl sağlanabilir, belirtiniz.
17. Yapısal uyum sürecinde kamu harcamaları nasıl azaltılabilir, belirtiniz.
18. Yapısal uyum süreci ve küreselleşme etkileşimini ve sonuçlarını belirtiniz.
19. Ortodoks politikaları tanımlayınız.
20. Heterodoks politikaları tanımlayınız.
21. Yapısal uyum sürecinde uygulanan IMF politikalarını değerlendiriniz.
22. Ücret artışlarının ekonomiyi nasıl etkileyeceği konusundaki farklı görüşleri belirtiniz.
23. İstikrar programları kapsamında uygulanan maliye politikalarının diğer iktisat politikaları ile etkileşimini belirtiniz.
24. Yunanistan-IMF/EU ilişkilerini değerlendiriniz.
25. Tarihsel perspektifte Türkiye-IMF ilişkilerinizi değerlendiriniz.
26. Neo Klasik iktisat anlayışı ile IMF uygulamaları arasındaki ilişkiyi değerlendiriniz.
27. Türkiye'nin IMF'ye borcunun olmaması, dış borcunun olmaması olarak yorumlanabilir mi?
28. Yapısal uyum sürecinde maliye politikası aracı olarak KİT'lerin ürünlerinin fiyatlarının belirlenmesi konusunda dikkate alınması gereken etkiler nelerdir?

YAPISAL UYUM VE MALİTE POLİTİKASI İLE İLGİLİ

CEVAPLAR – 2017-18

1. IMF'nin kısa tarihçesini ve amaçlarını belirtiniz.

1. Dünya Savaşı'na kadar altına dayalı para sistemi geçerliydi. Savaş sonrasında bu sisteme son verildi. Sonrasında tekrar dönülmeye çalışıldı ancak, yüksek enflasyon oranları, farklı ülkelere uygulanan farklı politikalar ve 1.Dünya Savaşı'nın getirmiş olduğu siyasi istikrarsızlık sonucunda altına dayalı para sistemine tekrar geçilemedi.

1928'de denendi. Büyük buhran ile sonuçlandı 1944 yılında Breton Woods ile yeni para sistemine geçildi.

Breton Woods

→IMF(1945) ve Dünya Bankası(1947) kuruldu

→1945-1970 IMF gelişmiş ülkelere kaynak sağladı.

→1970-2010 IMF gelişmekte olan ülkelere kaynak sağladı.

→+2010 IMF eski etkinliğinde değil. Finansal piyasaların ve teknolojinin gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla, IMF'ye büyük oranda ihtiyaç kalmamıştır.

2. Komşuyu fakirleştirme politikasını açıklayınız.

Bir devletin korumacı dış politikalarından komşu ülkelerin zarar görmesi.

3. Dünya bankasının kısa tarihçesini ve amaçlarını belirtiniz.

1944 Breton Woods konferansı ile alınan karar ile, savaş sonrası hasar gören kapitalist ülkelerin imarı için, kredi sağlamak amacıyla, 1947'de kurulmuştur. Sonrasında, gelişmekte olan ülkelere fon sağlama görevi görmüştür.

4. Bretton Woods Konferansını ve önemini belirtiniz.

1944 yılında Breton Woods konferansı ile yeni bir para sistemine geçiş yapılıyor.

IMF(1945) ve Dünya Bankası (1947) bu konferans ile kuruluyor. Amerika'nın desteklediği White ve İngiltere'nin desteklediği Keynes tarafından sunulan yeni dünya ekonomi ve finans sistemleri tanıtılıyor.

Dünya çapında dolarizasyonun başlangıcı sayılır. Diğer ülkelerin para birimleri dolara endeksleniyor.

5. Yapısal uyum programını tanımlayınız.

Finansal kriz yaşayan ülkelere, krizden çıkmasına yardım amaçlayan programdır. Ülke kendi içinde maliye politikası uygularken, finansal krizi kendi kendine aşamaması durumunda Dünya Bankası ve IMF, ülkelere belirli politikaları uygulatıyor. Genelde bu politikalar, acil önlem paketi olarak ortaya çıkıyor. Ülkelerin Dünya pazarına daha fazla entegrasyonunu ve uluslararası mali sermayenin ülkeye girişinin önündeki ekonomik ve siyasi engellerin aşılmasını amaçlar.

6. Stand By düzenlemeleri nedir, belirtiniz.

Ülkelerin IMF ile imzaladığı anlaşmadır. Bu anlaşmalar IMF'ye üye olan bir ülkenin 12-18 aya kadar para çekebileceği iki aşamalı süreçtir.

4 adımda gerçekleşir:

→Finansal krizde olan ülkeler IMF'ye niyet mektubu sunar.

→Diyet mektubu onaylanmasından önce bazı politika değişiklikleri yapılır.

→Bütçe açıkları ve para arzı verileri 3 ve 6 aylık performans ölçümleri belirlenir.

→Düzenlemeler sürecinde periyodik gözden geçirmeler yapılır.

7. Finansal Programlama Modeli hakkında kısaca bilgi veriniz.
IMF ülkelere yardım ederken, bu ülkelerin ekonomilerinin düzenlenmesinden sonra bu yardımı faiziyle birlikte geri alınmasına dayalı sistemdir.

→döviz kuru verilirken belirlenmiş, bir ödemeler dengesine ulaşmak için, yurtiçi kredi genişlemesinin ne kadar olması gerektiğini saptamaya yönelik bir programdır.

8. Gözden Geçirilmiş Minimum Standart Modeli hakkında kısaca bilgi veriniz.

Bu modeli Dünya Bankası uyguluyordu. Model, ülkelerin hedef büyümeyi yakalayabilmesi için yurtiçi ve yurtdışı finansların yeterli olup olmadığını tahlil ediyor.

9. Yapısal uyum sürecinde maliye politikası uygulamaları ile ilgili yaşanan sorunları belirtiniz.

→Enflasyon oranını düşürmek, iç ve dış borçlanmayı azaltmak ve mali istikrarı sağlamak için daraltıcı maliye politikaları gereklidir.

→Mali reformlar, kamu harcamalarını düşürmek ve vergi reformuyla kamu gelirlerini artırmayı önerir.

→Finansman ihtiyacının giderilmesi için MB'den kısa vadeli avanslar, iç ve dış borçlanma kullanılır.

→Bu durum bütçe açığı oluşturur.

→Bütçe açığı da faizi yükseltir ve özel sektör kredileri ve döviz rezervleri etkilenir.

→Önerilen araçlardan hangisi kullanılırsa kullanılsın, özel sektör yatırımını azaltır.

→Vergi gelirlerinin artırılmaya çalışılması girişimleri beklenen etkiyi sağlayamamış.

→İçinde bulunulan dönem hükümetine başarısızlık olarak faturası kesileceğinden siyasetçilerin kısa dönem zaafılarıyla çelişmesi sebebiyle bu süreçte maliye politikalarının uygulanmasında sorunlar oluşmaktadır.

10. Mali dengesizliğin ölçülmesi ile ilgili sorunlar nelerdir, belirtiniz.

Siyasal ve kurumsal bazı zorluklar bulunur. Alınacak önemlerin bazı siyasi sonuçları ortaya çıkar.

→ödemeler dengesi sorunu

Bütçe açıkları

Ödemeler dengesindeki sorunun nedeni parasal genişlemedir.

Bütçe açıkları, para arzının artırılması yoluyla karşılanıyor.

→bu da parasal genişlemeye yol açıyor. → fiyatlar genel seviyesi yükselir → ithalat artar → ihracat azalır → bu ülkeden sermaye çıkışı demektir → ödemeler dengesi bozulur

11. Mali uyum miktarı ile ilgili sorunlar nelerdir, belirtiniz.

Bir mali uyum programının başarılı sonuçlar doğurabilmesi yani uyum programıyla hedeflenen amaçlara ulaşılabilmesi için doğru olarak ölçüldüğü varsayılan mali dengesizlik miktarı doğrultusunda bütçe açıklarının kapatılması gerekir. Kapatılması gereken bu bütçe açığı miktarı da uyum programının başarılı olması için gereken mali uyum miktarını verir.

Bunun sağlanamadığı gelişmekte olan ülkelerde bütçe açıklarının enflasyonu yükseltmeden finanse edilememesi parasal genişlemeye yol açmıştır. Parasal genişleme de ödemeler dengesi açıklarının artmasına sebep olmuştur. Parasal gelirlerin artmasıyla harcamalar artmış, harcama artışları da fiyatları artırmıştır.

Klasikler & Neoliberalerler → Bütçe açığı kapatılmalı
Keynesyen → Direkt kapatılması gerekmiyor.

12. Mali uyumun sağlanması için harcama ve vergilerin belirlenmesi konusunda yaşanan sorunlar nelerdir belirtiniz.

Bir mali uyum politikasının uygulanabilmesi için öncelikle mali dengesizliğin ölçülmesi gerekir. Mali dengesizlikten kasıt temelde bütçe açığıdır. En basit ifadeyle harcamalar ve vergiler arasındaki fark olarak tanımlanan bütçe açığı enflasyona ve döviz kuruna oldukça duyarlıdır. Bu duyarlılık, uyum programlarının mali kısmında yapılacak düzenlemelerin netleştirilmesini zorlaştırmaktadır. Yurt içi borçların varlığı halinde enflasyon, dış borçların varlığı halinde ise döviz kuru bütçe açığı üzerinde yanıltıcı etki gösterebilir. Bütçe açığının nereden kaynaklandığından ziyade büyüklüğü ve finansmanı önem arz etmektedir.

13. Kamunun sunduğu ürünlerin fiyatlarının belirlenmesi ile ilgili sorunlar nelerdir, belirtiniz.

Enflasyon durumunda, sunulan hizmetlerin fiyatları düşer
→ toplam talep artar
→ arz sorunu olan durumlarda hizmet kalitesi düşer
→ fiyatlar artar
→ toplam talep azalır
→ yatırım ihtiyacı azalır
→ aşırı kullanımdan doğan giderler azalır
→ dar gelirli de eşit şekilde faydalanabilir

14. Yapısal uyum sürecinde kamuda çalışanların ücretleri ile ilgili oluşabilecek sorunlar nelerdir belirtiniz.

Ücret ödemeleri, kamu harcamalarından biridir. Kamu da çalışanlar çok özel nedenler olmadıkça işten çıkarılmaz. Bu yüzden başlangıçta ücretler düştüğü için çalışan sayısının artması devlete ek maliyet getirir. Bir taraftan istihdam artarken, diğer yandan maliyet yansımaları olur.
→ bu durumda çözüm olarak reel ücretlerin azaltılıp çalışan sayısınınaynı tutulması gerekir.
→ veya çalışan sayısının azaltılıp, reel ücretlerin korunması gerekir.

15. Yapısal uyum sürecinde kısa vadeli önlemler neler olabilir, bu önlemler uzun vadeli politikaları nasıl etkileyebilir?

Alt yapı sorunlarının çözülmesi için maliye reformlarının yapılması gerekir. Ne kadar reform gerekse de genellikle kısa vadede sonuç doğuracak önlemler alınır.
→ Vergi afları (bir sonraki dönemde mali krizlere sebep olur)
→ Yatırımların aniden kesilmesi
→ İşletme bakım giderlerinin azaltılması
→ Bazı varlıkların kısa sürede satışı
→ Kamu çalışanlarına yönelik zorunlu tasarruflar
→ bu önlemler yatırımcılara olumsuz sinyal gönderir ve yapısal uyum programına gerek olmadığı düşüncesi verir.

16. Yapısal uyum sürecinde kamu gelirlerinde artış nasıl sağlanabilir, belirtiniz.

Vergilerin artırılması ve kamu harcamalarının kısılmasıyla, kamu gelirleri artırılabilir. Bu durumda kullanılabilir gelir düşer, talep azalır. Kemer sıkma programı daraltıcı maliye politikaları uygulanması gerekir.

17. Yapısal uyum sürecinde kamu harcamaları nasıl azaltılabilir, belirtiniz.

Devlet ücretler yoluyla kamu harcamasını azaltabilir. Çalışan sayısını azalma ya da reel ücretleri azaltacak. Verimsiz kamu harcamalarında da kesintiye gidilebilir

18. Yapısal uyum süreci ve küreselleşme etkileşimini ve sonuçlarını belirtiniz.

Yapısal uyum programlarının temel amacı, uyum programlarının makroekonomik dengeleri yeniden sağlamayı hedefleyen genel çerçevesinden farklı olarak, uygulandığı ülkelerde kalıcı ekonomik istikrar sağlamayı sürdürülebilir büyüme performansı ortaya koymayı ve dünya ekonomisiyle uyum içerisinde işleyen bir piyasa mekanizmasını oluşturmayı amaçlar. Bu programların bir diğer özelliği de kökten değişiklikler ile birlikte uzun vadede bir istikrar hedeflerken, büyüme engellerini kaldırmayı hedefler.

19. Ortodoks politikaları tanımlayınız.

Monetarist yaklaşımdır. Piyasa mekanizması içerisinde devletin vergiler ve kamu harcamaları yoluyla iktisadi yaşama müdahale etmesi gerektiğini savunur.

- I. Maliye politikası
- II. Dış ticaret politikası
- III. Para politikası

20. Heterodoks politikaları tanımlayınız.

Devletin doğrudan fiyatlara, ücretlere faize müdahale etmesi durumudur. Geleneksel görüşlerin ve yaklaşımların dışındaki uygulamalardır.

21. Yapısal uyum sürecinde uygulanan IMF politikalarını değerlendiriniz.

IMF politikalarının çok da başarılı olduğu söylenemez. IMF Türkiye ile ilk Stand By Anlaşmasını 1958 yılında yaptı ancak 1960'd uygulamaya girdi. 1960-2010 arasında Planlar IMF gözetimi ve denetimi altında yapılıyor. Stand By kemer sıkma politikaları anlamına geliyor. Kamu harcamaları azaltılıyor. Bunun maliyeti sabit gelirliye ödetiliyor. 2000'li yıllarda IMF politikalarının başarısızlığı görülüyor. Bu dönemde sıkı maliye politikaları uygulanması gerekirken IMF bu politikaları göz ardı ediyor. Politikaların verimliliğinin kontrol edilmemesi ve şablon politikalar olması sebebiyle, başarısız programdır.

22. Ücret artışlarının ekonomiyi nasıl etkileyeceği konusundaki farklı görüşleri belirtiniz.

2 farklı görüş vardır:

- I. Kamu harcamalarındaki artış veya vergilerdeki azalma talep arzını destekler. Çünkü Y_d artar. Üretim artar. Gelir artar. tüketim artar.
- II. Bütçe açıklarının azalması, kullanılabilir gelirin azalmasına yönelik talebi azaltan politikadır. Harcamalar veya vergiler yoluyla sağlanır. Başlangıçta reel ücretteki artış üretimi arttırabilir ama belli bir noktadan sonra üretimi azaltacaktır.

23. İstikrar programları kapsamında uygulanan maliye politikalarının diğer iktisat politikaları ile etkileşimini belirtiniz.

Sıkı maliye politikaları, faiz oranlarını artırır. Sıcak paranın ülkeye girişinin doğrudan sermaye olarak, üretim artışı olacak şekilde girmesini sağlar. Devalüasyon sonucu ithal ikameci politikalar sonucunda ithalat azalır. Fiyatlar artar. Ara malların fiyatları artar. Kısa vadede üretim düşer, uzun vadede üretim artar. Sübvansiyon edilmesiyle gerçekleşir. Maliyetler azaltılır ve devlet hem para hem de maliye politikası yoluyla hedefe ulaşır.

24. Yunanistan-IMF/EU ilişkilerini değerlendiriniz.

25. Tarihsel perspektifte Türkiye-IMF ilişkilerinizi değerlendiriniz.

26. Neo Klasik iktisat anlayışı ile IMF uygulamaları arasındaki ilişkiyi değerlendiriniz.

IMF 1970'li yıllardan sonra bu kuruluşlar neoklasik iktisat politikası önerinde bulunuyor. Neoklasik iktisadi yaklaşım, devlete minimal rol veriyor. Ekonomide sadece devlet tarafından yapılması zorunlu olan işlerin yapılmasını, onun haricinde devlet müdahalesinin olmaması gerektiğini savunur. Piyasa mekanizması içerisinde sorunların çözülmesi gerektiğini savunur. IMF 1970-2010 yıllarında gelişmekte olan ülkelere finans sağlama özelliğine sahipti.

27. Türkiye'nin IMF'ye borcunun olmaması, dış borcunun olmaması olarak yorumlanabilir mi?

28. Yapısal uyum sürecinde maliye politikası aracı olarak KİT'lerin ürünlerinin fiyatlarının belirlenmesi konusunda dikkate alınması gereken etkiler nelerdir?

2017-2018 MALİYE POLİTİKASI

ÇALIŞMA SORULARI

1. Devletin ekonomiye müdahale amaçlarını belirtiniz.
2. Devletin ekonomiye müdahale araçlarını belirtiniz.
3. Gelirler politikasını tanımlayınız. Devletin bu politikası ile ilgili olumlu ve olumsuz görüşlerini belirtiniz.
4. Vergi temelli gelirler politikasını tanımlayınız.
5. Devlet iktisadi yaşama müdahale konusunda farklı görüşleri olan üç kamu ekonomistinin ismini belirtiniz ve görüşlerinizi açıklayınız.
6. Devletin para politikasını kullanarak ekonomiye nasıl müdahale edebileceğini belirtiniz.
7. Türkiye’de para arzının nasıl hesaplandığını belirtiniz.
8. Güçlü parayı tanımlayınız.
9. Para hedeflemesi, enflasyon hedeflemesi, döviz kuru hedeflemesi kavramlarını tanımlayınız.
10. Para kurulunu tanımlayınız.
11. Devletin piyasa aktörü rolünü tanımlayınız.
12. Merkantilistlerin devletin iktisadi yaşamdaki rolü konusundaki görüşlerini belirtiniz.
13. Fizyokratların devletin yaşamdaki rolü konusundaki görüşlerini belirtiniz.
14. Klasik iktisatçıların devletin iktisadi yaşama müdahale konusundaki görüşlerini belirtiniz.
15. Keynesyen iktisatçıların devletin iktisadi yaşama müdahale konusundaki görüşlerini belirtiniz.
16. Parasalcı iktisatçıların devletin iktisadi yaşama müdahale konusundaki görüşlerini belirtiniz.
17. “Ricardocu denklik teoremi”ni tanımlayınız.
18. Rasyonel beklentiler teorisi kapsamında devletin iktisadi yaşama müdahalesini değerlendiriniz.
19. Arz yanlı iktisatçıların devletin iktisadi yaşama müdahalesi konusundaki görüşlerini belirtiniz.
20. Anayasal öğretide devletin rolünü ve konumunu tartışınız.
21. Marksist öğretide devletin rolümü ve konumunu tartışınız.
22. Kamu harcamalarını tanımlayınız. Kamu harcamalarının ekonomik sınıflandırmasını belirtiniz.
23. Vergi kavramını tanımlayınız.
24. Kamu gelirlerini sınıflandırınız.
25. 2017 yılında Türkiye’de gerçekleşen kamu harcamaları ve kamu gelirlerinin rakamsal tutarını belirtiniz ve GSYİH olan oranları değerlendiriniz.
26. 2017 yılında Türkiye’de gerçekleşen kamu harcamalarının dağılımı belirtiniz.
27. 2017 yılında Türkiye’de toplanan vergilerin dağılımını (GV, KV, KDV gibi) belirtiniz.
28. Konjonktürel dalgalanmaları şekil yardımıyla açıklayınız.
29. Konjonktürel dalgalanmalara ilişkin kuramları kısaca belirtiniz.
30. Bütçe dengesi ve konjonktürel dalgalanma ilişkisini şekil yardımıyla açıklayınız.
31. Otomatik istikrarlandırıncıları tanımlayınız.
32. Kamu harcamalarının otomatik istikrarlandırıncılık özelliklerini açıklayınız.
33. Vergi gelirlerinin otomatik istikrarlandırıncılık özelliklerini açıklayınız.
34. Formül esnekliğini tanımlayınız.
35. Dar/geniş anlamda formül esnekliği farkını belirtiniz.
36. İrادی maliye politikalarının kısıtlarını belirtiniz.
37. Durgunluk döneminde uygulanabilecek vergi politikalarını ve etkilerini çarpan etkisini de dikkate alarak açıklayınız.
38. Durgunluk döneminde uygulanabilecek harcama politikalarını ve etkilerini çarpan etkisini dikkate alarak açıklayınız.
39. Durgunluk döneminde uygulanabilecek borçlanma politikalarını ve etkilerini çarpan etkisini dikkate alarak açıklayınız.
40. Enflasyon döneminde uygulanabilecek vergi politikalarını ve etkilerini çarpan etkisini dikkate alarak açıklayınız.
41. Enflasyonla mücadelede, gelir üzerinden alınan verilerin mi yoksa harcamalar üzerinden alınan vergilerin mi daha etkin olduğunu açıklayınız.
42. Enflasyon döneminde uygulanabilecek harcama politikalarını ve etkilerini çarpan etkisini dikkate alarak açıklayınız.
43. Enflasyon döneminde uygulanabilecek borçlanma politikasını değerlendiriniz.
44. Stagflasyon kavramını tanımlayınız. Bu dönemde nasıl bir maliye politikası uygulanması gerektiğini belirtiniz.
45. Dışlama etkisini tanımlayınız.
46. Mali sürüklenmeyi tanımlayınız.
47. Ramsey vergilendirme kuralını tanımlayınız. Bu dönemlerde nasıl bir maliye politikası uygulanması gerektiğini belirtiniz.
48. İrادی maliye politikaları ile otomatik istikrarlandırıncıların etkilerini karşılıklı değerlendiriniz.
49. Devletin faiz oranlarını artırmadan geliri nasıl artırabileceğini şekil yardımıyla açıklayınız.
50. Para arzının dışsal etken olduğunu dikkate alarak para arzının artmasının IS-LM denge noktası üzerindeki etkisini şekil yardımıyla açıklayınız.
51. Bütçe ve servet kısıtı altında saf para politikasının etkilerini belirtiniz.
52. Slumpflasyon kavramını açıklayınız.
53. İkiz açık ve üçüz açık kavramlarını tanımlayınız.
54. Avrupa Birliği’nde mali kural uygulamasını belirtiniz.
55. Dışa açık bir ekonomide kamu harcamalarının artırılması durumunda maliye politikasının etkinliğini şekil yardımıyla açıklayınız.
56. Merkez bankasının para piyasasına steril müdahalesini açıklayınız.

2017-2018 MALİYE POLİTİKASI ÇALIŞMA SORULARI CEVAPLARI

1. Devletin ekonomiye müdahale amaçlarını belirtiniz.

- I. Fiyat istikrarını sağlamak
- II. Emek istihdamını sağlamak
- III. İstikrarlı büyüme ve kalkınma sağlamak
- IV. Adaletli gelir dağılımı sağlamak

2. Devletin ekonomiye müdahale araçlarını belirtiniz.

- I. Para politikaları
- II. Maliye politikaları
- III. Diğer araçlar
 - a. Gelirler politikası
 - b. Devletin piyasadaki rolü

3. Gelirler politikasını tanımlayınız. Devletin bu politikası ile ilgili olumlu ve olumsuz görüşlerini belirtiniz.

Devletin heterodoks piyasa koşulları dışında (fiyat mekanizmasının kendi işleyişi dışında) fiyatlara ve ücretlere müdahale etmesidir. (örn: asgari ücret)

Serbest piyasa koşulları geçerli olmasına rağmen, ücretler ve fiyat piyasa ekonomisi içinde belirlenmesine rağmen, asgari ücreti devlet belirliyor. Olumlu yanı, gelir dağılımı amacını gerçekleştirmek için, insanı yaşam için, eşit gelir dağılımı sağlanması için kullanışlı bir enstrümandır. Olumsuz yanı ise, daha düşük ücretten daha fazla insan çalıştırarak işsizlik verilerinin düşürülmesi mümkün olmuyor. Asgari ücret sınırı konmasaydı, daha az insan işsiz olurdu önerisinde de bulunan düşüncüler vardır.

4. Vergi temelli gelirler politikasını tanımlayınız.

Daha düşük parasal ücret artışını öneren ve kabullenen firmalarla işçileri mükafatlandıran, aşırı ücret arışı öneren ve kabullenen firmaları ve işçileri cezalandıran vergi sistemidir. Amaç ücretleri sınırlandırıp, fiyat artışını engellemek.

5. Devlet iktisadi yaşama müdahale konusunda farklı görüşleri olan üç kamu ekonomistinin ismini belirtiniz ve görüşleriniz açıklayınız.

- I. **Klasik iktisat:** piyasa dengesizlikleri ya da tam istihdam sapmaları kısa dönemli olgudur. Ücret, fiyat ve faiz esnek olduğu için ekonomi kendiliğinden dengeye getirir. Devlet müdahale etmemelidir.
- II. **Keynesyen iktisat:** ücretlerdeki düşme toplam talebi azaltır. Fiyatlar ve ücretler bu durumda esnek olmayabilir. Çünkü eksik rekabet piyasaları vardır. Asimetrik bilgi sorunu vardır.
- III. **Neoklasik iktisat:** piyasa başarısızlıkları yüzünden pareto optimum her zaman gerçekleşmiyor. Bu durumda denge sağlanamadığı için devlet müdahalesi sınırlı ölçüde gerçekleşir.

6. Devletin para politikasını kullanarak ekonomiye nasıl müdahale edebileceğini belirtiniz.

- Faiz oranlarının belirlenmesi → gecelik borçlanma faiz oranı, piyasaya yol gösterici olur.
- Para arzının belirlenmesi
- Açık piyasa işlemleri → DİBS'leri, MB piyasadan alır veya piyasaya satar.
- Reeskont oranı
- Döviz işlemleri → doların fiyatı arttığı zaman, MB piyasadan döviz verip TL çeker TL'nin değerini korur
- Zorunlu karşılık oranı → bankaların topladığı mevduatların bir bölümünün bankada tutulması
- Disponibilite oranı → zorunlu karşılık oranının MB'de tutulması

7. Türkiye'de para arzının nasıl hesaplandığını belirtiniz.

MB'ler piyasadaki para miktarını belirleyerek, fiyat istikrarını sağlayıp enflasyonla mücadele etmektedir. 3 şekilde para arzı hesabı vardır:

- I. $m_1 = \text{dolaşımdaki para} + \text{vadesi mevduat (TL-YP)}$
- II. $m_2 = m_1 + \text{vadeli mevduat (TL-YP)}$
- III. $m_3 = m_2 + \text{repo} + \text{B tipi likit fonları}$

8. Güçlü parayı tanımlayınız.

Diğer ulusal paralar karşısındaki değer, sabit ve istikrarlı olan, ve kolaylıkla diğer ulusal paraara çevrilebilen para (rezerv para)

9. Para hedeflemesi, enflasyon hedeflemesi, döviz kuru hedeflemesi kavramlarını tanımlayınız.

- **Döviz kuru hedeflemesi:** küçük bir ülkenin parasını, enflasyonu düşük diğer büyük ülkenin parasına sabitlemesi, enflasyonu düşürüp sürdürülebilmesinin yoludur.
- **Enflasyon hedeflemesi:** MB'nin benimsediği bir amaçtır. Belirli bir dönem sonu için uygun enflasyon oranının belirlenmesi ve o orana ulaşabilmesi için para politikası araçlarını kullanmasıdır. Başarılı olması için
 - ✓ Fiyat istikrarı olmalı
 - ✓ MB bağımsız olmalı
 - ✓ Finansal piyasaların gelişmiş olmalı.
- **Para hedeflemesi:** MB basacağı parayı hedefleyip, enflasyonla tutarlı olması için çalışacaktır. O halde MB bir şekilde para talebinin de ne olacağını belli bir hata payı ile tahmin edebileceğini hesaplamasıdır.

10. Para kuruluşunu tanımlayınız.

Döviz rezervi karşılığı, sabit kur üzerinden ulusal para çıkaran bir kurumsal düzenlemedir. Ülkenin para birimi, başka bir ülkenin para birimiyle eşitlenir.

11. Devletin piyasa aktörü rolünü tanımlayınız.

Doğal monopol piyasasında, devletin iktisadi olarak piyasaya girmesi ve kendisinin üretmesi. Tam rekabet koşulları altında devlerin üretim yapan fabrikalarının varlığı.

12. Merkantilistlerin devletin iktisadi yaşamdaki rolü konusundaki görüşlerini belirtiniz.

- Merkantalizme göre, zenginliğin ölçüsü altın ve gümüş gibi değerli maden stoklarıdır.
- Ülkenin zenginleşmesi dış ticarete bağlı
- Dış ticaret fazlası olan ülkelerde değerli maden stoğu artar
- İthalat kısıtlı, ihracat teşvik edilmektedir.
- Dış fazla için devlet müdahale etmeli(korumacı)

13. Fizyokratların devletin yaşamdaki rolü konusundaki görüşlerini belirtiniz.

- 18 yy.'da Fransa'da çıkmıştır.
- Devlet müdahalesine karşıdır.
- "Bırakın yapsınlar, bırakın geçsinler"
- Ekonomik ve sosyal hayat doğal bir düzendedir. Devlet müdahalesi bu düzeni bozar
- Devlet harcamaları kısımlı
- Vergiler sadece tarımdan alınmalı
- Dolaysız vergiler olmalı
- Devletborçlanmaya gitmemeli

14. Klasik iktisatçıların devletin iktisadi yaşama müdahale konusundaki görüşlerini belirtiniz.

- 18yy.'dan 1929 büyük buhrana kadar hakim görüş
- Devlet müdahalesine karşı
- Fiyat, ücret ve faiz esnek olduğu için piyasa dengesizlikleri kendiliğinden dengelenir.
- 'Görünmez el' dengeye getirir.
- Kamu harcamaları çok az olmalı
- Vergiler düşük olmalı
- Tarafsız maliye görüşü olmalı

15. Keynesyen iktisatçıların devletin iktisadi yaşama müdahale konusundaki görüşlerini belirtiniz.

- Devlet ekonomiye müdahale etmeli
- Ekonominin talep yanına önem verir
- Toplam talep yetersizse işsizlik olur
- Toplam talep fazlaysa enflasyon olur
- Devlet kamu harcamalarıyla müdahale eder, istikrar sağlar
- İşsizlik varsa bütçe açık vermeli
- Enflasyon varsa bütçe fazla vermeli
- Devler, firmaların, bireylerin kararlarını müdahalelerle etkileyebilir.

16. Parasalcı iktisatçıların devletin iktisadi yaşama müdahale konusundaki görüşlerini belirtiniz.

- Serbest piyasa anlayışını savunur
- İstikrarsızlık hatalı para politikası sonucudur
- Maliye politikası etkin değildir (Friedman)
- Genişletici para politikası sonucu enflasyon olur
- Bunun önlenmesi için para arzı milli gelir oranına göre artırılmalıdır
- En iyi artan oranlı dolaysız vergidir.
- Sınırlı devlet anlayışını savunur (adalet, güvenlik gibi temel görevlerini yapsın)
- Bütçe giderlere denk ve sınırlı olmalı

17. "Ricardocu denklik teoremi"ni tanımlayınız.

hükümetin vergi indirimini ya da kamu harcamasını arttırmak yerine, tasarruflarını artırır. Bunun nedeni, bireyler hükümetin oluşan bütçe açıklarını kapatmak için vergileri arttıracaklarını öngörür.

18. Rasyonel beklentiler teorisi kapsamında devletin iktisadi yaşama müdahalesini değerlendiriniz.

Rasyonel beklentiler teorisi = yeni klasik yaklaşım

- Bireyler devletin politikaları hakkında bilgi ve değerlendirme yeteneğine sahiptir
- Bireyler ve firmalar, devletin politikalarını bileceği için politikaların ekonomiye etkisi olmaz.
- Devlet ekonomi politikalarını önceden belirlemelidir.
- Devlet sadece oyunun kurallarını belirlemeli, bireyler bu kurallara göre karar vermelidir.

19. Arz yanlı iktisatçıların devletin iktisadi yaşama müdahalesi konusundaki görüşlerini belirtiniz.

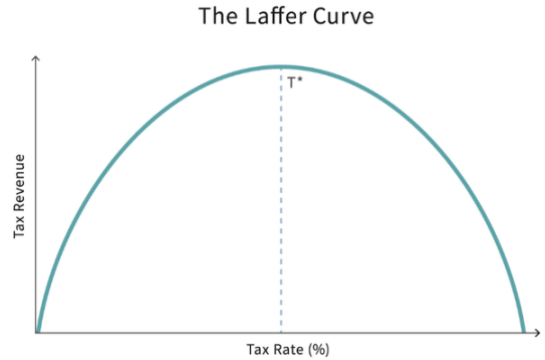
- 1973 petrol krizinin ardından ortaya çıkmıştır
- Stagflasyonla mücadele politikaları öne sürülmektedir.
- Vergi oranı düşürülmeli, üretim teşvik edilmeli.
- Ekonominin arz yönüne önem verir

Laffer: enflasyon kamu harcamaları yüzünden

Durgunluğun nedeni vergi oranları (üretimi olumsuz etkiliyor)

Bir noktaya kadar doğru orantılı. O nokta aşıldıktan sonra ters orantılı

Vergi oranlarındaki artış tepe noktasına kadar vergi gelirlerini artırır.

20. Anayasal iktisat perspektifinden devletin iktisadi yaşama müdahalesini değerlendiriniz.

Kamu tercihi yaklaşımı

- Devletin ekonomiye müdahale yetkisinin, anayasayla sınırlandırılması gerektiğini savunur.
- Anayasa mali yetkileri sınırlandırmazsa, hükümet yetkilerini kötüye kullanabilir ve işleyişi bozabilir.
- Sınırlama sadece mali araçlarla değil, parasal araçlara yönelik de olmalı
- 1970'lerdeki krizin en büyük nedeni devletin ekonomiye aşırı müdahalesidir.
- Buchanan en önemli temsilci.

21. Marksist öğretide devletin rolümü ve konumunu tartışınız.

Gelirlerin yeniden dağıtımında devletin rolü olduğu baskın görüştür.

Klasik düşünce sistemine uzak.

Karma ekonomi düşüncesine eğilimlidir.

Karma ekonomi devletin ekonomide önemli role sahip olmasını savunan düşünceydi

Üretim araçları devletin

Milli gelirin yeniden dağıtılmasını temel hedef alan devletler, zenginlerin gelir düzeyini düşürürken, fakirinkini de arttıran politikayı benimsemişlerdir.

Devlet politikaları:

→ Artan oranlı vergi

→ Subvansiyonlar (temel ihtiyaç malları için)

→ Sosyal refah programları

Marx devleti toplumsal ilişkilerin bir biçimi olarak ele alıyor.

22. Kamu harcamalarını tanımlayınız. Kamu harcamalarının ekonomik sınıflandırmasını belirtiniz.

Kamu harcamaları: kamu kurumlarının siyasi karar alma sürecinde, belirlenen kamu hizmetlerini karşılama amacıyla yaptıkları parasal harcamalardır. Harcamayı yapan kamu kurumu olmalıdır.

Kamu harcamaları 3'e ayrılır:

I. **İdari/yönetmel sınıflandırma:** harcamaları yapan kuruma göre yapılan sınıflandırma

II. **İşlevsel/fonksiyonel sınıflandırma:** ne amaçla yapıldıklarına göre sınıflandırmadır. Kurum adı her zaman belirleyici oluyor. Örn: MEB-sağlık harcamaları.

III. **Ekonomik sınıflandırma:**

→ Cari harcamalar: devletin rutin harcamaları

→ Yatırım harcamaları: alt yapı harcamaları

→ Transfer harcamaları: sosyal harcamalar

23. Vergi kavramını tanımlayınız.

Devletin kamu hizmetini finanse etmek amacıyla egemenlik yetkisini kullanmak, zorlama yoluyla aldığı paradır.

24. Kamu gelirlerini sınıflandırınız.

- I. Vergi gelirleri
- II. Gayrimenkul gelirleri
- III. Özelleştirme gelirleri
- IV. Senyörler gelirleri
- V. Enflasyon vergisi (enflasyon sürecinde kişinin gelirinden kaybettiği tutarın dolaylı olarak devletin eline geçen tutar)
- VI. Devalüasyon (kendi para cinsinden devalüasyon)
- VII. Devletin iktisadi faaliyet birimleri (fabrikalar)
- VIII. Bağışlar

25. 2017 yılında Türkiye'de gerçekleşen kamu harcamaları ve kamu gelirlerinin rakamsal tutarını belirtiniz ve GSYİH olan oranları değerlendiriniz.

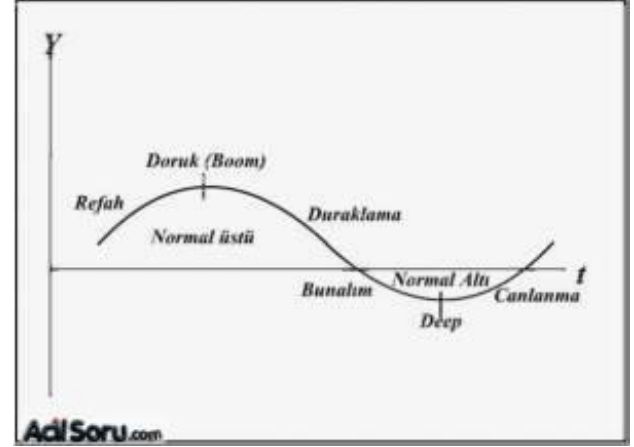
26. 2017 yılında Türkiye'de gerçekleşen kamu harcamalarının dağılımı belirtiniz.

27. 2017 yılında Türkiye'de toplanan vergilerin dağılımını (GV, KV, KDV gibi) belirtiniz.

28. Konjonktürel dalgalanmaları şekil yardımıyla açıklayınız.

Konjonktürel dalgalanma: uzun dönemde gelirden büyüme ve küçülme açısından dalgalanmalardır.

- Tepe
- Daralma
- Dip
- Genişleme

29. Konjonktürel dalgalanmalara ilişkin kuramları kısaca belirtiniz.

Marksist okul: kapitalist sistemin kriz eğilimli olduğunu söyler. Ekonomi dengede değildir. 1875 yılında yaşanan ilk ciddi kapitalist sistem krizinde toplam üretimin fazla olmasından kaynaklı kriz çıkmıştır.

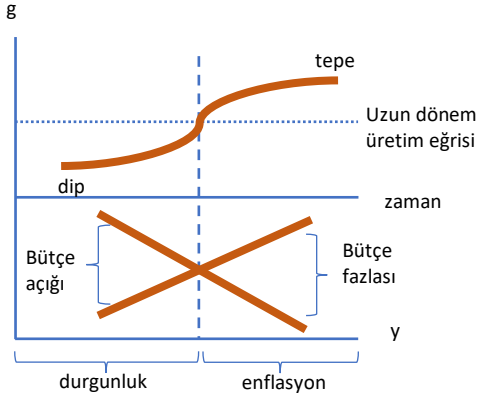
AS>AD → krize sebep olmuştur.

Marx'ın iktisadi yaşama en büyük katkısı, konjonktür dalgalanmasını incelemesidir. Krizler kapitalist sistemin kendi iç çelişkileri sonunda ortaya çıkıyor. Kapitalizm geliştikçe krizlerin de şiddetleneceğini belirtiyor. Kötü son.

Avusturya okulu Schumpeter: Marksist okula yakın fakat sonu farklıdır. Ona göre kapitalizm krizler için soğuk bir duş etkisi yaratacaktır. Sonunun gelmesi yerine canlanmasına sebep olacaktır.

Kandratieff: 40-50 yıllık periyotlardan sonra, kapitalizmi kendini yaşatacak olan yolu bulacağını söylüyor. Kapitalizmin sonu gelmeyecek.

30. Bütçe dengesi ve konjonktürel dalgalanma ilişkisini şekil yardımıyla açıklayınız.

- ⇒ İktisadi dalgalanmalar ve bütçe dengesi arasında nedensellik ilişkisi vardır.
- ⇒ Dalgalanmalar, kamu harcamaları ve vergi yapısına göre, bütçe açığı veya fazlasına neden olabilir.
- ⇒ Daralma dönemi $C>T$: toplam talep ↓, işsizlik ↑, fiyatlar ↓
- ⇒ Genişleme dönemi $T>C$: toplam talep ↑, işsizlik ↓, fiyatlar ↑
: kullanılabilir gelirin azalması hedeflenir.

31. Otomatik istikrarlandırııcıları tanımlayınız.

Ekonominin kendi bünyesinde mevcut bazı mekanizmaların devreye girmesiyle konjonktür dalgalanmalarını gidermesidir. Devletin dalgalanmayı gidermek için müdahalede bulunmasını gerektirmez. Kendiliğinden devreye girer.

32. Kamu harcamalarının otomatik istikrarlandırııcılık özelliklerini açıklayınız.

Otomatik istikrarlandırııcılar, kamu harcamaları ve vergilerle ilgili bir politikadır. Ama kamu harcamalarının otomatik istikrarlandırıılığı, vergilere göre daha azdır. Çünkü bütçede kamu harcamaları kesin bir rakam iken, vergiler belirsiz tahminlere dayalıdır.

Bazı harcamalarda aynı zamanda otomatik istikrarlandırııcılara dahil değildir. Enflasyon devletinde harcamaların kısılması gerekir ama bazı harcamalar vardır ki enflasyon dahi olsa devlet o harcamaları yapmak durumundadır. Örn: savunma harcamaları.

- Kamu harcamalarının otomatik istikrarlandırııcılığına etkisine işsizlik sigortası örnek verilebilir. Kişiler belirli bir süre çalışıp sigorta öderlerse işten ayrıldıkları zaman bu sistem otomatik devreye girer ve maaşları ödenir. Toplam talepte azalma oluyordu. Durgunluk döneminde işsizlik artıyordu. Kamu harcamaları böylece artmış olur
Kamu harcamaları = yatırım + transfer

33. Vergi gelirlerinin otomatik istikrarlandırııcılık özelliklerini açıklayınız.

Vergilerin otomatik istikrarlandırıılığa sahip olabilmesi için esnek vergi sisteminin olması gerekir. Vergi sisteminde verilerin esneklikleri farklılık gösterir. Esnekliği yüksek olan kişisel gelir vergisidir. Sonra kurumlar → tüketim → en son servet → pek bir etkisi yok

Örn: artan oranlı vergi → en etkili yöntem

$AD>AS$ → enflasyon dönemi olur → gelirler artar → gelir artınca vergiler gelirden daha fazla artar.

Devlet kamu harcamalarını azaltır. O yüzden artan oranlı vergi kullanılır. (talep düşüğüyle dengeleyebilmek için) Artan oranlı tarife ne kadar kuvvetliyse, etkisi de o kadar kuvvetli olacaktır.

34. Formül esnekliğini tanımlayınız.

Ara yöntemdir. İrادی maliye politikasındaki gecikmelerden kurtulmak ve otomatik istikrarlandırııcıların yetersizliğini gidermek amacıyla oluşturulan yöntemdir. Ekonomiye müdahalenin bazı kanunlarda belirlenerek belirli şartların oluşması halinde uygulanmaya gidilmesidir. Hükümetin hangi durumlarda müdahalesinin zorunlu olduğunu belirtip alınacak önlemlerin türü ve oranını hükümetin taktirine bıraktığı yöntemdir. Örn: enflasyon = %30 olduğunda → KDV 1 puan artar

35. Dar/geniş anlamda formül esnekliği farkını belirtiniz.

Dar anlamda: göstergelerle araçlar arasında fonksiyonel bir ilişki var. Önceden yasa ile belirleniyordu.

Geniş anlamda: göstergeler belirleniyor. Alınması gereken önlem konusunda hükümete yetki veriliyor yasada düzenleme yapılıyor.

36. İrادی maliye politikalarının kısıtlarını belirtiniz.

- İrادی maliye politikalarında kesin olarak önceden belirlenen kurallar bulunmamaktadır.
- Önlemlerin dozu
- Zamanlama konusu (ne zaman uygulanacak)
- Geçerlilik konusu (ne zaman süre uygulanacak)

37. Durgunluk döneminde uygulanabilecek vergi politikalarını ve etkilerini çarpan etkisini de dikkate alarak açıklayınız.

Durgun dönemde vergi ve kamu harcamalarına yönelik politikaların uygulanması daha kolaydır.

- Toplam talep yetersiz
- İşsizlik artar
- Fiyatlar genel seviyesi düşüyor
- Bu durumda kullanılabilir gelirdeki verginin indirilmesi gerekir. Artan oranlı veriye müdahale etmez çünkü otomatik istikrarlandırııcı özelliğine sahip. Burada bakanlar kurulu vergi oranlarını değiştirirler.
- Devlet tüketimi arttırmak istiyorsa tüketimle ilgili verileri azaltmalı KDV ÖTV için oranları indirmeli. Gelir vergisi tarifesini de devlet değiştirebilir ama veri oranlarını indirmek kolayken, durgunluk bittiğinde artırmak zordur.

Vergiler

- Gelire bağlı vergiler

- Gelirden bağımsız vergiler → götürü vergileri (vergiyi alırken ayrıcalık olmaksızın herkesin aynı oranda veri ödemesi) – bu vergi oranında indirim yapmanın etkisi beklendiği kadar olmayabilir.

Ancak gelire bağlı vergilerde indirim daha etkili olacaktır. Tabi çarpan etkisini dikkate almalıyız.

$$\Delta Y = \frac{-c}{1-c} \cdot \Delta T \rightarrow \text{vergi çarpanı}$$

Gelir ve ikame etkisi söz konusudur. Kişilerin, vergi oranları değişirse, gelir etkisine bağlı olarak daha fazla çalışmayı tercih ederken, ikame etkisinde çalışmamayı tercih ediyorlardı. İkame etkisi daha çok dikkat edilecek vergi oranlarında indirim yapılmalıdır.

38. Durgunluk döneminde uygulanabilecek harcama politikalarını ve etkilerini çarpan etkisini dikkate alarak açıklayınız.

Durgunluktan çıkmayı amaçlayan bir maliye politikası, kamu harcamalarını artırmalıdır. Ancak marjinal tüketim eğilimine bağlı olarak gelire etki eder.

Çarpan etkisi

$$\Delta Y = \frac{-c}{1-c} \cdot \Delta G \rightarrow \text{yatırım/cari hane çarpanı}$$

$$\Delta Y = \frac{-c}{1-c} \cdot \Delta Tr \rightarrow \text{transfer harcamaları çarpanı}$$

Gelir üzerinde cari harcamalar çarpanı daha büyük etki yapar. Bazı politikalarda özellikle kemer sıkma politikalarında transfer harcamaların vergilendirilmesi bile söz konusu olur.

$$\Delta Y = \frac{-c}{(1-c)(1-t)} \cdot \Delta Tr \rightarrow \text{böylece vergi dahil olduğunda}$$

çarpanın etkisi daha da azalır.

→ kamu harcamalarında toplam talebin artırılması konusunda en etkili çarpan, yatırım çarpanlarıdır. Çünkü hem kısa dönem transfer harcamalarına göre etkisi daha fazla olacaktır hem de uzun dönemde ülkenin üretim kapasitesinde artış oluşturacaktır.

39. Durgunluk döneminde uygulanabilecek borçlanma politikalarını ve etkilerini çarpan etkisini dikkate alarak açıklayınız.

İç piyasadan ya da dış piyasadan borçlanılabilir. Durgunluk döneminde iç piyasadan borçlanılırsa, bu borçların geri dönmesi faiz ile beraber olacağı için bu durum devlerin harcamalarını arttıracaktır. Bireyler tüketimlerini erteleyip, tüketimin devlet tarafından yapılması için fon sağlarsa, değişen bir şey olmayacaktır. Bu yüzden böyle dönemlerde dışarıdan borçlanma ve fonların harcamasına dönüşmesi çarpan etkisine bağlı olarak daha olumlu sonuçlar verir atıl fonlar aktif hale gelmesi, toplam talebi arttırmada önemlidir.

40. Enflasyon döneminde uygulanabilecek vergi politikalarını ve etkilerini çarpan etkisini dikkate alarak açıklayınız.

$AD > AS \rightarrow$ enflasyonist dönemde

Bu dönemde kullanılabilir geliri azaltmak gerekir.

$(Y_d = Y + Tr - T) \rightarrow$ bu yüzden vergileri yükseltmek gerekir.

Enflasyonist dönemde bütçe fazlası ($T > G$) verilmesi gerekiyor. Bu yüzden verilerin etkisine dikkat edilmesi gerekir.

$$\Delta Y = \frac{-c}{(1-c)(1-t)} \cdot \Delta T \rightarrow \text{vergileri arttırırken çarpan etkisi}$$

dikkate alınmalıdır.

Enflasyon etkisi daha çok ücret gelirleri üzerinde olur. Reel ücretlerde azalma olur. Devlet eğer vergileri arttıracaksa gelir vergisini arttırması gerekir.

Uzun dönemde iç yatırımların artması → toplam üretimin artması için tasarruftaki vergi yükünün düşürülmesi gerekir. Tasarrufların yatırıma dönüşmesi için faiz oranlarından etkilenip de yatırım yapmazlar. (enflasyona bağlı olarak)

Harcama gelirlerinde de kişilerin kullanılabilir gelirlerinde doğrudan etkide bulunmaktadır. Gelir vergisine kıyasla harcama vergileri daha az hissedilir. (KDV → fiyatların içinden veriliyor)

Kullanılabilir geliri azaltmak isteyen devlet, zorunlu mallar üzerinden vergileri arttırsa da başarılı olur. Fakat bu da düşük gelirli haksızlık olur. Vergi de adaletsizlik oluşturur.

Servet vergisi etkin değildir. Çünkü servetlerde reel artışa sebep olur, dolayısıyla ödeyeceği verilerde artar. Dolayısıyla enflasyon döneminde etkin bir yöntem değildir.

41. Enflasyonla mücadelede, gelir üzerinden alınan verilerin mi yoksa harcamalar üzerinden alınan vergilerin mi daha etkin olduğunu açıklayınız.

Enflasyonun etkisi daha çok ücret gelirleri üzerinde görülür. Reel ücretlerde azalma meydana gelir.

Devlet vergileri arttırmak isterse öncelikle ücret geliri elde edenlerin vergilerini arttırması gerekir. Kısa dönemde daha etkindir.

Harcama gelirlerinde (KDV) ise kişilerin kullanılabilir gelire doğrudan etkisi olur. Gelir vergisine kıyasla harcama vergisi daha az hissedilir.

42. Enflasyon döneminde uygulanabilecek harcama politikalarını ve etkilerini çarpan etkisini dikkate alarak açıklayınız.

Enflasyonla ($AD > AS$) mücadele için, $AD = AS$ için kısa dönem talebi azaltmalı ($AD \downarrow$), uzun dönemde arzı artırmalıdır ($AS \uparrow$).

Cari ve yatırım harcamaları kısa dönemde kısılmalı, yani, cari harcamaları kısması, devletin mal ve hizmet alımlarını belirli bir dönemde azalması gerekir. Sınırlı bir sınırlama olmalı.

$\Delta Y = \frac{-c}{1-c} \cdot \Delta G \downarrow \rightarrow$ Gelirdeki artışın tersi yönünde çalışabilmesi için harcamaların kısılması gerekiyor. Personel harcamalarını kısması durumunda tepsi alır.

→ **Yatırım harcamalarının kısılması:** Kısa dönemde direnç yaratmaz. Uzun dönemde toplam arza etki eder.

→ **Sosyal transferlerin kısılması:** marjinal tüketim eğilimine bağlı olarak değişir. Sosyal transferler kırılsa kişilerin satın alma gücü azalır. Toplam talepte azalma olur ama gelir dağılımı olumsuz etkilenir. $\Delta Y = \frac{-c}{1-c} \cdot \Delta G$

→ **Mali transferlerin kısılması:** firmaların üretim kapasitelerini arttırmalarıyla ilgilidir. Mali kısılma yatırımlara yapılan kısılma ile aynıdır. Uzun dönemde üretim gücünü olumsuz etkiler.

43. Enflasyon döneminde uygulanabilecek borçlanma politikasını değerlendiriniz.

Devlet içerden veya dışarıdan borçlanmasında faiz oranları belirleyicidir. Kişiler devlete borç verirken ya atıl fonlarından verir ya da tüketimlerini erteler. Devlet, MB'ye borçlanabilir ya da piyasadan borçlanır.

İç piyasanın atıl fonlarından borçlanırsa faiz oranlarının artacağından dolayı, bireyler atıl fonlarını çekip kullanması durumunda sonuç olumsuz olur. Toplam talepte artışa neden olur.

O yüzen devlet iç piyasadan borçlanırken, bireylerin tüketim için kullanmaya karar verdikleri parayı devlete borç vermeyi sağlayacak bir politika izlemeli. (uzun dönemde üretimi arttıracığı için, uzun vadede çok avantajlı)

Dışarıdan borçlanma durumunun etkinliği, durgunluk döneminde etkin.

Devlet, MB'sında parça başına yoluyla borçlanırsa, enflasyonu olumsuz etkiler.

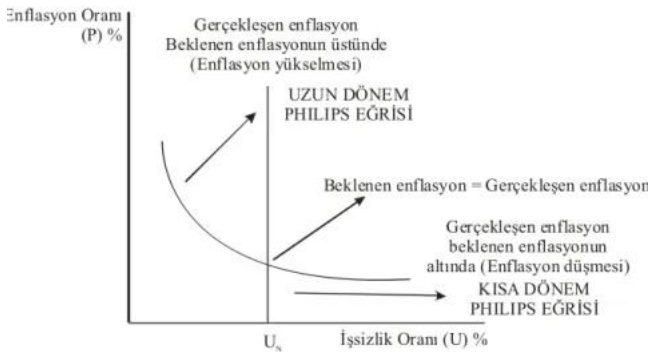
44. Stagflasyon kavramını tanımlayınız. Bu dönemde nasıl bir maliye politikası uygulanması gerektiğini belirtiniz.

Stagflasyon: bir ekonomide durgunluk içerisinde enflasyonun olması durumudur. Hem işsizlik hem de enflasyon.

Enflasyon → arz sorunu vardır

Durgunluk → talep sorunu vardır

Stagflasyon → arz ve talep sorunu aynı anda vardır.

→ Uzun dönemde işsizlik sabit kabul edilir.

→ U_N → doğal işsizlik

→ Mikro temelli maliye politikaları uygulanıyor. Yan, sektörler göre vergi indirimi, vergi artırımına gidilir.

45. Dışlama etkisini tanımlayınız.

Özel yatırımların oransal olarak düşüşüne monoteristler tarafından verilen ad. Devlet artan kamu harcamalarını finanse edebilmek için piyasadan borçlanma gereği duyar. Bu da piyasada faiz oranlarının artmasına neden olur. Artan faiz oranları yatırımın maliyetini artırır.

46. Mali sürüklenmeyi tanımlayınız.

Bir ülkede yürürlükte olan artan oranlı gelir vergisinin, enflasyon dönemlerinde bireylerin nominal gelirlerinin artması ile birlikte, daha yüksek ortalama vergi oranlarının uygulanmasına yol açmasına ve dolayısıyla o ekonomide daha yüksek bir vergi payının ortaya çıkmasıdır.

47. Ramsey vergilendirme kuralını tanımlayınız. Bu dönemlerde nasıl bir maliye politikası uygulanması gerektiğini belirtiniz.

Ramsey kuralı: Etkinlik için malların aynı oranda vergilendirilmesi gerekmektedir. Buna göre etkin vergilendirme için esnekliği katı olan malların daha yüksek vergi oranlarından esnekliği düşük olan malların ise daha düşük vergi oranlarından vergilendirilmesi gerekmektedir.

Kişilerin benzediği ve aynı durumlar içerisinde olduğu varsayımı altında, Ramsey vergileri arz ve talep esnekliklerinin toplamının orantılı olduğunu söyler.

Sonucunda, kullanılabilir geliri azaltmak istediği için zorunlu mallar üzerindeki artışı başarabilir. Fakat vergi adaletsizliğine yol açar. Zorunlu malları tüketen grup, düşük gelirli olduğu için.

48. İrادی maliye politikaları ile otomatik istikrarlandırıcıların etkilerini karşılıklı değerlendiriniz.

İrادی maliye politikalarında:

→ Müdahalede gecikme olabilir hatta istikrarsızlık yaratıp yaratmayacağı kesin değildir. İstatistik kurumundan yardım alması gerekir fakat bunun da yeterli olmadığı durumlar olabilir.

→ Maliye politikaları, diğer politikalarla etkileşim içinde olmalı

→ Bu politikanın kamu kesiminin büyümesine sebep olacağını söyleyen iktisatçılar var.

→ Otomatik istikrarlandırıcılar yetersiz hatta yavaştır

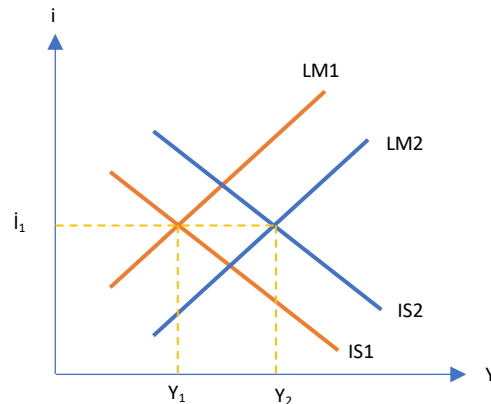
→ Devletin iktisadi politikası sadece iktisat kurallarına göre değil, iktisadi + siyasi müdahale var

→ $AD \neq AS$ → dengesizlik olduğunda $AD=AS$ hedefiyle politikalar uygulanır

→ Otomatik istikrarlandırıcılar → dalga kıran

→ iradi maliye politikaları → dalgaları kesen bitiren

49. Devletin faiz oranlarını artırmadan geliri nasıl artırabileceğini şekil yardımıyla açıklayınız.

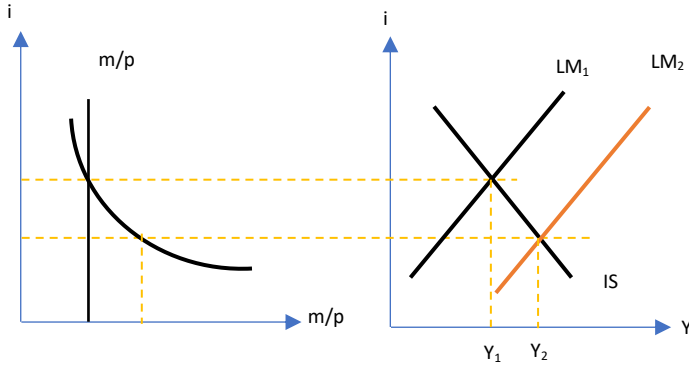

→ Genişletici para politikası + genişletici maliye politikası uygulanır

→ Kamu harcamalarında artış olsun ($G \uparrow$) IS2 konumuna kayar

→ Amaç faiz oranını değiştirmemek olduğu için para arzında da artış olur LM sağa kayar.

50. Para arzının dışsal etken olduğunu dikkate alarak para arzının artmasının IS-LM denge noktası üzerindeki etkisini şekil yardımıyla açıklayınız.

Para arzı artışıyla; faiz oranı düşerken gelir artacaktır.

51. Bütçe ve servet kısıtı altında saf para politikasının etkilerini belirtiniz.
52. Slumpflasyon kavramını açıklayınız.
53. İkiz açık ve üçüz açık kavramlarını tanımlayınız.
54. Avrupa Birliği'nde mali kural uygulamasını belirtiniz.
55. Dışa açık bir ekonomide kamu harcamalarının artırılması durumunda maliye politikasının etkinliğini şekil yardımıyla açıklayınız.
56. Merkez bankasının para piyasasına steril müdahalesini açıklayınız.